

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**

**Πανεπιστήμιο
Νεάπολις
Πάφου**

**Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης
και Διεθνών Σχέσεων**

University of Peloponnese

Faculty of Social and Political Sciences

Department of Political Science and International Relations

Master of Arts in Global Political Economy

**Τμήμα Πολιτικής & Χρηματοοικονομικής
Επιστήμης**

«Η ιδιωτικοποίηση του πολέμου: Ιδιωτικές Στρατιωτικές και Ασφάλειας Εταιρίες με συμβόλαια για σύγχρονες πολεμικές συγκρούσεις, ανθρωπιστικές αποστολές και επιχειρήσεις διαφύλαξης της ειρήνης των Ηνωμένων Εθνών.»

The Privatization of War: “Private Military & Security Companies” on contracts in modern warfare, UN Humanitarian and Peace keeping operations. ?

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ. ΔΡΟΣΟΣ

Κόρινθος Ιανουάριος 2015

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Θα ήθελα να αφιερώσω αυτό το μεταπτυχιακό στην υπέροχη, αιώνια ΓΥΝΑΙΚΑ μου Έλλη και τα δύο μας μικρά αγόρια, Αναστάση-Κωνσταντίνο και "Χρυσό Μπεμπάκο", που με στερήθηκαν αυτά τα δύο χρόνια για να ολοκληρώσω το μεταπτυχιακό τίτλο.

Δημιουργούν όταν με κοιτούν με τα μάτια τους, 6 υπέροχους Γαλάζιους Ωκεανούς, τους δικούς μου **BLUE OCEANS**.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για την ευκαιρία που μου έδωσαν μέσα από το κοινό μεταπτυχιακό πρόγραμμα να διευρύνω τους επιστημονικούς μου ορίζοντες στα αντικείμενα των Διεθνών Σχέσεων και Διεθνούς Ασφάλειας.

Ιδιαίτερα θέλω να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο του Τμήματος κο. Παντελή Σκλιά για την ενεργητική του υποστήριξη στην υλοποίηση αυτού του μεταπτυχιακού Προγράμματος και την υπέροχη, νέα-σε ιδέες και ηλικία ομάδα καθηγητών που έχει δημιουργήσει. Τους εύχομαι ότι καλύτερο στα μελλοντικά τους σχέδια για την επιστημονική και επαγγελματική τους πρόοδο.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της εργασίας κο. Σωτήρη Ρούσσο για την αποδοχή, αρωγή του και αξιολόγηση του θέματος μαζί με τους κους. Ν. Τζιφάκη και Ε. Φακιολά. Κυρίως όμως για τις υπέροχες αντικονφορμιστικές, ζωντανές και δημιουργικές συζητήσεις μας στο αμφιθέατρο.

Διεύρυνα ορίζοντες, εστίασα οπτική ανάλυσης θεμάτων , εξελίχθηκα ως επαγγελματίας μέσα από αυτό το μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Σας ευχαριστώ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή στα ελληνικά

1.2 Εισαγωγή στα αγγλικά

2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

2.1 Ορισμός ιδιωτικών εταιριών ασφάλειας με βάση την βιβλιογραφία

2.2 Ορισμός ιδιωτικών στρατιωτικών επιχειρήσεων με βάση το εύρος δραστηριοτήτων τους

2.2.1. Τυπολογία και κατανομή ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας-PMCs: PSCs;

2.3 Ιστορικό πλαίσιο εξέλιξης του θεσμού

3. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ

3.1 Ανάλυση με βάση τις θεωρίες Διεθνών Σχέσεων

3.2 Ανάλυση με βάση την πολιτική θεωρία

3.3 Ανάλυση με βάση τις οικονομικές θεωρίες

3.4 Ανάλυση με βάση τη θεωρία των πέντε δυνάμεων-PORTER

3.5 Ανάλυση με βάση την θεωρία-JUST WAR THEORY

3.6 Ανάλυση με βάση την θεωρία της Παγκόσμιας Πολιτικής Οικονομίας-Εμπλουτισμένος Ρεαλισμός

4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

4.1 Οι κινητήριες δυνάμεις πίσω από την ανάπτυξη της ιδιωτικής αγοράς Διεθνούς Ασφάλειας

4.1.1 το μεταβαλλόμενο εθνικό και διεθνές περιβάλλον

4.1.2 Τα υποτιθέμενα πλεονεκτήματα των Ιδιωτικών Εταιριών Ασφάλειας

4.2. Παρουσίαση δραστηριότητας των ιδιωτικών εταιριών στις αποστολές των Ηνωμένων Εθνών και Ανθρωπιστικών Οργανώσεων

4.2.1 ΙΣΑΕ-PMSCs και Ηνωμένα Έθνη

4.2.2. ΙΣΑΕ-PMSCs και Ανθρωπιστικές Οργανώσεις

4.2.3 Τυπολογία των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ΙΣΑΕ-PMSCs UN-INGOs

4.3 Παρουσίαση Μειονεκτημάτων Προβλημάτων των Ιδιωτικών εταιριών Ασφαλείας

4.3.1 Μειονεκτήματα-Προβλήματα

5. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ & ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

6. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

7.1 Βιβλιογραφία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χρήση ιδιωτικών στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων σε διακρατικές και πολυεθνικές αποστολές αυξήθηκε σημαντικά τόσο σε αριθμούς όσο και ως προς το εύρος των δραστηριοτήτων τους. Μία από τις πιο σημαντικές και εκτεταμένες περιπτώσεις χρήσης τους παρουσιάστηκε σε Ιράκ και Αφγανιστάν, όπου κάλυψαν το μεγαλύτερο ποσοστό αναγκών ασφαλείας τόσο για λογαριασμό της κυβέρνησης και κρατικών οργανισμών, όσο και για πολυεθνικές εταιρίες, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις(ΜΚΟ) και ανθρωπιστικές οργανώσεις (ΑΟ). Στο Ιράκ ο αριθμός των αμερικανικών ιδιωτικών εταιρειών ασφαλείας την περίοδο ανάμεσα στο 2007 και το 2010, αυξήθηκε από 5.481 σε 13.232 ¹.

Στο Αφγανιστάν ο αντίστοιχος επίσημος αριθμός από 4.000 τον Μάρτιο 2009 έφτασε σε 16.000 το 2010. Οι ανεπίσημες μετρήσεις για Ιράκ και Αφγανιστάν αντίστοιχα έφθασαν σε 30.000 και 24.000².

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) , διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και ανθρωπιστικές οργανώσεις εντατικά προσλαμβάνουν ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρίες και εταιρίες ασφαλείας, εκχωρώντας τους την ευθύνη για την πλειοψηφία πλέον των υπηρεσιών τους. Η αιτιολόγηση της πρόσληψης τους ανάγεται στην προστασία ειρηνευτικών και αναπτυξιακών αποστολών και εγκαταστάσεων σε περιβάλλοντα κρατών με αυξημένους κινδύνους. Οι υποστηρικτές τους αναδεικνύουν τα οφέλη τόσο σε οικονομικούς πόρους όσο και στην ταχύτητα και ευελιξία που προσφέρουν. Πολλοί παρατηρητές ωστόσο έχουν εγείρει σοβαρά ερωτήματα έλλειψης κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου για τις εταιρίες αυτές με πιο σημαντικό θέμα την έλλειψη συγκεκριμένου εθνικού και διεθνούς νομικού περιβάλλοντος για τις δραστηριότητές τους. Τα θέματα αυτά, ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζουν τη διεθνή ασφάλεια, καθώς και οι τρόποι επίλυσής τους θα μας απασχολήσουν στην παρούσα εργασία.

---

¹ M. Schwartz, The Department of Defense's Use of Private Security Contractors in Iraq and Afghanistan: Background Analysis and Option for Congress, R40835, 2010:6

² Ibid: 3,11 ; Filkins and S. Shane, Afghan Leader sees Plan to Ban Private Guards, NYT, 16 August 2010

INTRODUCTION

The development of international private military and police forces has been increased dramatically over the last few years, both in terms of numbers as well as the range of their operations and functions. The biggest increase was spotted in Iraq and Afghanistan, where the private institutions were responsible for the safety of government institutions and organizations, multinational companies, non-governmental Organization (NGOs) and humanitarian organizations. Especially, in Iraq the number of private military organizations has increased from 5,481 to 13,232 in the period 2007-2010. In Afghanistan, the official number of private military organizations has increased from 4,000 in March 2009 to 24,000 in 2010. Nevertheless, the unconfirmed numbers of private military organizations in both Iraq and Afghanistan are estimated to 30,000 and 24,000 respectively.

United Nations, Non-Governmental and Humanitarian Organizations, have been increasingly contracting the majority of their peacekeeping and humanitarian operations in private military organizations and private security institutions, under the pressure to provide safety and security for international missions and organizational facilities in areas of high danger. The supporters of these contracts highlight the financial benefits of such partnerships as well as the flexibility and fast implementation of these organizations. On the other hand, many have pointed out the absence of a legislation that will offer control and guideline over the operations of these companies both in a national and international level. This research is focused on analyzing these subjects and their influence in Global Security presenting some possible solutions.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΡΙΣΜΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

2.1. Ορισμός ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας με βάση τη βιβλιογραφία

Ο κλάδος των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιριών και εταιριών ασφάλειας, Private Military and Security Companies (PMSCs), έχει ιστορικές αφετηρίες αλλά γνωρίζει μοναδική ανάπτυξη μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου.

Σύμφωνα με τον Kevin A. O' Brien υπάρχουν τέσσερις υποκατηγορίες στην μη-κυβερνητική στρατιωτική αγορά:

1. μισθοφόροι-mercenaries,
2. ιδιωτικοί στρατοί/πολιτοφύλακες-private armies/militias και πολέμαρχοι-warlords
3. ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας-Private Security Firms,
4. ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρίες-Private Military Firms (PMFs)³⁴.

Οι ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρίες-Private Military Companies (PMCs) και οι ιδιωτικές εταιρίες ασφάλειας- Private Security Companies (PSCs) αποτελούν τον καλύτερο αναλυτικό διαχωρισμό σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία (Brooks 2000, 129; Abrahamsen and Williams 2007, 239)^{5 6}. Ο διαχωρισμός ανάμεσα σε αυτές τις δύο κατηγορίες αποτελεί ένα σημαντικό θέμα και για τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην πρώτη απόπειρά τους να ασχοληθούν με τον ρόλο τους στις ευρωπαϊκές ανθρωπιστικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με μελέτη που χρησιμοποίησαν από το 'Finabel'- το όργανο των επικεφαλής του στρατιωτικού σκέλους των χωρών μελών της Ε.Ε.- ο ορισμός του PMCs περιλαμβάνει το πλήρες εύρος δραστηριοτήτων μιας εταιρίας που προμηθεύει στρατιωτική υποστήριξη, συμβουλευτικές υπηρεσίες και υποστήριξη για την διεξαγωγή στρατιωτικών επιχειρήσεων⁷. Ομοίως, στη Μεγάλη Βρετανία το πιο επίσημο έγγραφο περί της διαδικασίας λειτουργίας του κλάδου των

---

³ O' Brien, Kevin A (2000b): PMCs, Myths, and Mercenaries. The debate on Private Military Companies, RUSI Journal, 145: 1,59-64

⁴ Private Military and Security Companies 2007, The Privatization of Military Affairs: A historical Look into the Evolution of the Private Military Industry, Kyle M. Ballard: 41-42

⁵ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 9

⁶ Για την καλύτερο διαχωρισμό ανάμεσα σε αυτές τις δύο κατηγορίες η Διεθνής βιβλιογραφία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είναι Brooks (2000:129), Olsson (2007: 346) και Abrahamsen & Williams (2007:239)

⁷ FINABEL, Possibilities and Limitations of the Operational Cooperation with Private Military Companies (PMC), A.24.R,8 October:6

PMCs, "UK Green Paper on Private Military Companies" αναφέρει ότι είναι αυτοί που μπορούν να προμηθεύσουν ένα εύρος υπηρεσιών όπως υπηρεσίες μάχης, συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες εκπαίδευσης, υποστήριξης εφοδιαστικής αλυσίδας, παρακολούθησης και από-ναρκοθέτησης⁸.

Επίσης, έχει καταγραφεί μια σύγχυση καθώς οι PMCs αναφέρονται σαν εργοδότες των «μοντέρνων μισθοφόρων» ή ως «μισθοφορικές εταιρίες», γεγονός που δημιουργεί αρκετές συνέπειες για τους εργαζόμενους σε αυτές. Ο διαχωρισμός που μπορεί να γίνει και αναφέρεται παρακάτω έχει ως αφετηρία ορισμού ότι ως PMCs θεωρούνται εκείνες οι εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες που παραδοσιακά εκτελούσαν οι ένοπλες δυνάμεις μιας χώρας. Για τον ορισμό μιας εταιρίας ως μισθοφορικής ή του εργαζομένου ως μισθοφόρου θα χρησιμοποιηθεί ο ορισμός του μισθοφόρου κυρίως μέσα από την διαδικασία πληρωμής των υπηρεσιών του και δευτερευόντως κάποιων άλλων κριτηρίων. Αυτό θα γίνει υπό το πρίσμα του διεθνούς δικαίου και συγκεκριμένα από τη μια του "ορισμού του συμπληρωματικού πρωτοκόλλου της Συνθήκης της Γενεύης- The definition of the Protocol Additional to the Geneva Convention" και από την άλλη τον "ορισμό για την εξάλειψη των μισθοφόρων από την συνθήκη του Οργανισμού της Αφρικανικής Ενότητας- Organization for African Unity".

Σε ευρωπαϊκό πολιτικό επίπεδο η απουσία συμφωνημένης διαφοροποίησης στους ορισμούς των PMCs και PSCs έχει δώσει την δυνατότητα σε ορισμένα κράτη να συσκοτίζουν την ανάθεση δραστηριοτήτων και επιχειρήσεων που αφορούν διαμάχες σε ιδιωτικούς αναδόχους. Σε επιχειρησιακό επίπεδο η διαφοροποίηση ανάμεσά τους έγκειται από τη μια στο τι είδους υπηρεσίες προσφέρουν οι εταιρίες και εάν υπόκεινται σε εθνικό ή διεθνές δίκαιο. Η προτεινόμενη λύση από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και πολλούς ειδικούς είναι να προσδιοριστεί μια σαφής λίστα του εύρους των παρεχομένων υπηρεσιών, τόσο στρατιωτικών όσο και ασφαλείας, ώστε να αποτελέσουν το αντικείμενο για τον έλεγχο, την εποπτεία, την αναφορά και τη δημοσιοποίηση τους ανεξαρτήτως του τύπου της επιχείρησης⁹.

---

⁸ UK Foreign Office, Private Military Companies: Options for regulation, HC 577 (London: The Stationary Office, 2002:8)

⁹ European Parliament, Directorate General for External Policies 2001, The role of Private Security Companies in CSDP Missions and Operations:10

2.2 Ορισμός ιδιωτικών στρατιωτικών επιχειρήσεων ασφαλείας με βάση το εύρος δραστηριοτήτων τους

Από την εξέταση της βιβλιογραφίας συναντήσαμε διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για την τυπολογία και κατανομή των επιχειρήσεων του κλάδου.

Η κατανομή των εταιριών PMSCs με βάση τον τύπο των υπηρεσιών που παρέχουν σε PSCs και PMCs επιτρέπει σε αναλυτικό επίπεδο¹⁰ να αναπαραχθεί και να απεικονιστεί ο διαχωρισμός που υπάρχει σε κρατικό επίπεδο ανάμεσα σε «αστυνομία» και «στρατό».

2.2.1.Τυπολογία και κατανομή ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας-PMCs: PSCs;

Η πρώτη κατηγορία **PSCs** ειδικεύεται στην παροχή υπηρεσιών προστασίας για ακίνητα ή/και ανθρώπους. Οι πελάτες τους είναι διεθνείς οργανισμοί, πολυεθνικές εταιρίες, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), εταιρίες και ιδιώτες.

Η δεύτερη κατηγορία **PMCs** περιλαμβάνει τις εταιρίες που συμμετέχουν σε στρατιωτικές επιχειρήσεις, σταθεροποίηση και μεταπολεμική ανασυγκρότηση και ανασύσταση δυνάμεων ασφαλείας. Τα τελευταία χρόνια οι **PMCs** προσλαμβάνονται με συμβόλαια κυρίως από κράτη και διεθνείς οργανισμούς και για εκπαίδευση, αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμό στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων, συγκέντρωση και ανάλυση πληροφοριών, διασφάλιση στρατιωτικών επικοινωνιών, λειτουργία τεχνολογικά εξελιγμένου στρατιωτικού εξοπλισμού, παροχή στρατιωτικών μεταφορών και προστασία στρατηγικών στόχων, καθαρισμών ναρκοπεδίων και ανάκριση φυλακισμένων. Λόγω του πλήθους των ρόλων που οι **PMCs** μπορούν να επιτελέσουν, αρκετοί αναλυτές προτείνουν την περαιτέρω κατανομή τους σε υποκατηγορίες στη βάση του βαθμού εμπλοκής τους στις στρατιωτικές επιχειρήσεις.

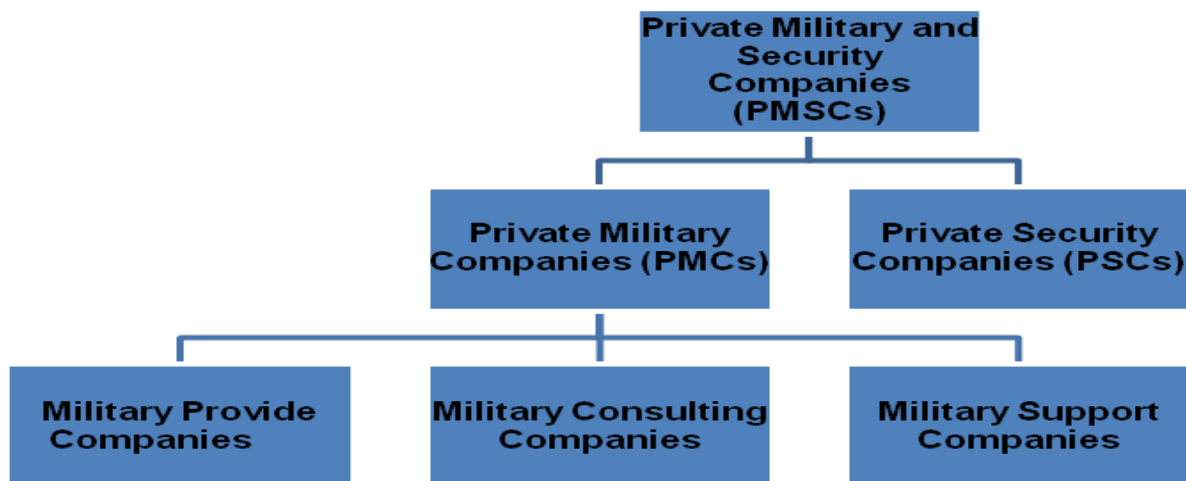
Συγκεκριμένα προτείνουν (Singer 2001/02:201-202) τρεις ξεκάθαρες υποκατηγορίες: **ι) Εταιρίες στρατιωτικών επιχειρήσεων-Military provider companies** με αντικείμενο την διενέργεια στρατιωτικών επιχειρήσεων και μαχών στα πολεμικά πεδία, **ii) Στρατιωτικές συμβουλευτικές εταιρίες** που προσφέρουν συμβουλές, εκπαίδευση και ανάλυση στρατηγική, επιχειρησιακή και διοικητική. Όπως αναφέρει συγκεκριμένα ο Singer η κρίσιμη διαφορά ανάμεσά σε αυτούς τους δύο τύπους είναι ο «παράγων σκανδάλη δάκτυλο-trigger finger

---

¹⁰ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 9-11

actor», δηλαδή το αν κάποιος εμπλέκεται απευθείας στην μάχη. **ιι) Εταιρίες στρατιωτικής υποστήριξης Military support companies**, οι οποίες βασίζονται στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, εφοδιαστικής αλυσίδας, τεχνικής υποστήριξης και μεταφορών (Βλέπε Σχήμα 1 Τζιφάκη).

ΣΧΗΜΑ 1 ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Πηγή: Centre for European Studies 2012

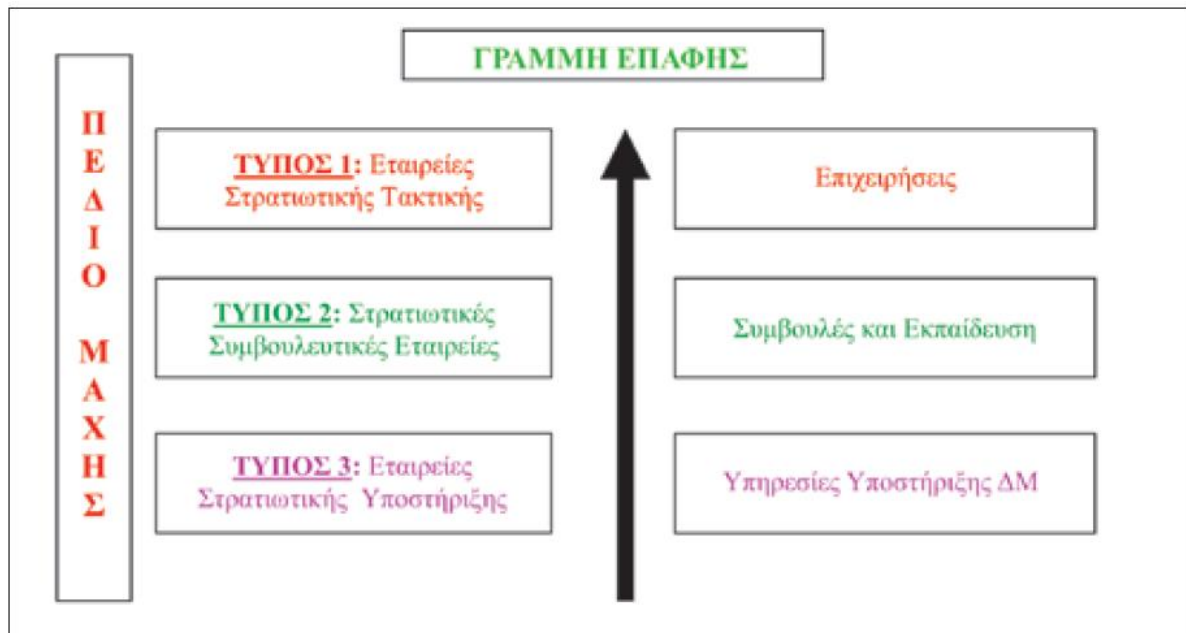
Μέθοδος Βέλους

Μια άλλη πιο «στρατιωτική» τυποποίηση βασίζεται ¹¹ στην «**Μέθοδο του Βέλους**», δηλαδή έχει ως βάση το βαθμό εμπλοκής των εταιριών στο θέατρο των επιχειρήσεων. Η πρώτη κατηγορία αφορά τις εταιρίες που προσφέρουν στρατιωτική-τακτική βοήθεια, με άλλα λόγια, υπηρεσίες μάχης. Στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται οι στρατιωτικές συμβουλευτικές εταιρίες, οι οποίες προσφέρουν στρατηγικές και τακτικές συμβουλές καθώς και εκπαίδευση στους πελάτες τους. Στην τρίτη κατηγορία περιλαμβάνονται οι στρατιωτικές εταιρίες υποστήριξης, οι οποίες προσφέρουν υπηρεσίες ΔΜ, τεχνικής υποστήριξης, συντήρησης υλικών, υποδομών και εγκαταστάσεων καθώς και πληροφοριακού υλικού (Σχήμα 2-Ιωάννης Χρήστου). Διαπιστώνεται πως οι εταιρίες που παρέχουν άμεσες πολεμικές υπηρεσίες και βρίσκονται στις πλέον προωθημένες θέσεις εντός της εμπόλεμης ζώνης συνιστούν το μικρότερο αριθμό στο σύνολο των ιδιωτικών εταιριών. Αντίθετα, ο μεγαλύτερος αριθμός των

¹¹ Corporate Warriors: The Rise and Ramifications of the Privatized Military Industry (International Security, Vol 26, No 3, Winter2001/2002), Στρατιωτική Επιθεώρηση Ιωάννης Χρήστου Ιαν. Φεβ. 2007

εταιριών αυτών βρίσκεται στα μετόπισθεν και παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης στις Δυνάμεις Μάχης (ΔΜ).

ΣΧΗΜΑ 2. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΤΟΥ ΒΕΛΟΥΣ

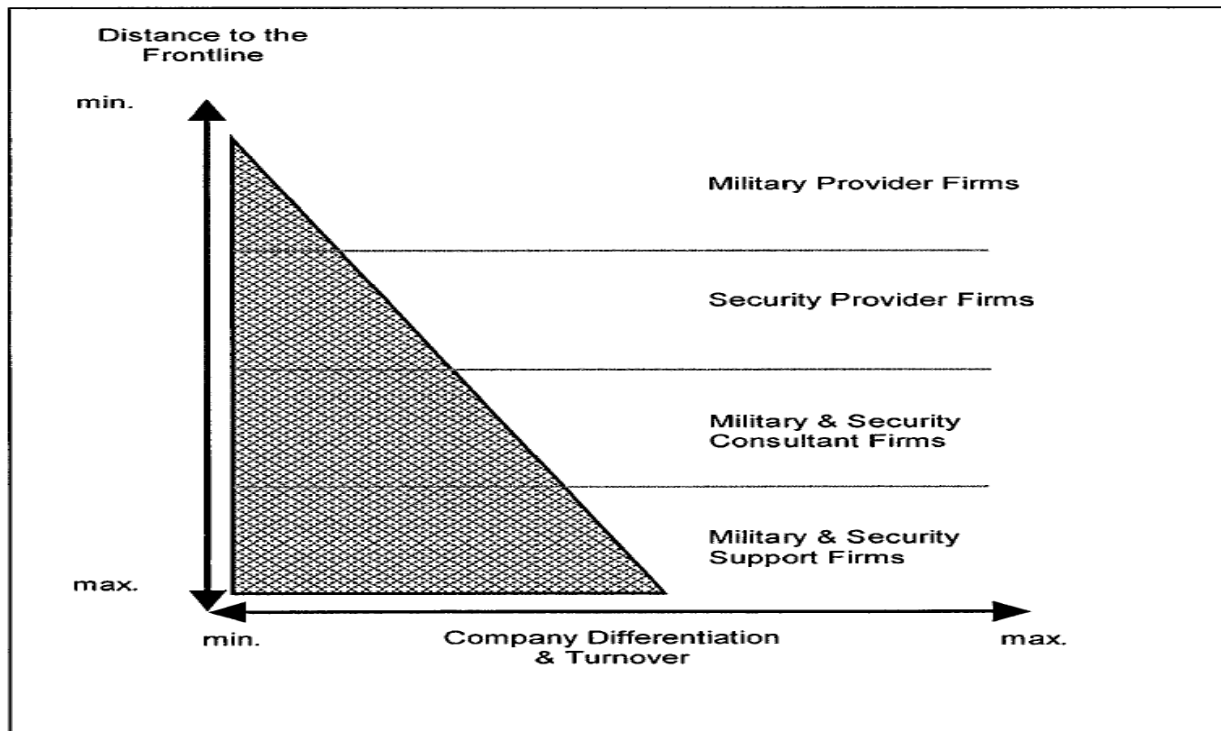
Πηγή: Στρατιωτική Επιθεώρηση

Όπως θα δούμε και παρακάτω στη φάση ανάπτυξης και ωρίμανσης του κλάδου διαπιστώνουμε ότι οι σημαντικότερες εταιρίες, τόσο σε οικονομικό μέγεθος όσο και σε δυνατότητα παρεχομένων υπηρεσιών, πλέον δεν καλύπτουν το σύνολο της τυποποίησης που είδαμε προηγουμένως του Singer's ή του Kummel 2005 "Tip-of-the-Spear" που φαίνεται στο Σχήμα 3, αλλά έχουν προσανατολιστεί στις συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υποστήριξης¹².

¹² Private Military and Security Companies 2007, Liaison Dangerousness: the Cooperation between Private Security Companies and Humanitarian Aid Agencies, PMSCs: Lessons Learned and where to Go from here, Thomas Jager & Gerhard Kummel 460-461

ΣΧΗΜΑ 3: Τυπολογία Kummel εταιριών PMSCs.

Figure: A Typology of Private Security and Military Companies

Πηγή: Private Military and Security Companies 2007

Η Deborah Avant (2005:16f) εύστοχα σχολιάζει ότι οι παραπάνω κατηγοριοποιήσεις ενδεχομένως να μην έχουν και μεγάλη σημασία αφού πολλές από τις ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρίες δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς ταυτόχρονα, με αποτέλεσμα να ανήκουν σε περισσότερες από μια κατηγορίες¹³. Συγκεκριμένα, προτείνει μια άλλη τυπολογία που διαφοροποιείται από τις υπόλοιπες καθώς καθορίζει ως μονάδα ανάλυσης το «συμβόλαιο-contract» και όχι την «εταιρία-firm». Έτσι διαχωρίζει τα «συμβόλαια στο πεδίο της μάχης-contracts in the battle space» σε δύο κατηγορίες: **α)** τα συμβόλαια εξωτερικής υποστήριξης-external (military) support και **β)** τα συμβόλαια εσωτερικής υποστήριξης- internal (police) support.

¹³ Deborah Avant, The Market of Force:17, Ανδρέας Λιαρόπουλος, Η ιδιωτικοποίηση του Πολέμου: ο ρόλος των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιριών στη Διεθνή ασφάλεια Αεροπορική επιθεώρηση τεύχος 101:16

Στην πρώτη κατηγορία (στρατός-military) εντάσσει την ένοπλη στρατιωτική υποστήριξη, την άοπλη επιχειρησιακή υποστήριξη, την άοπλη στρατιωτική συμβουλευτική και εκπαίδευση και υποστήριξη εφοδιαστικής αλυσίδας.

Στην δεύτερη κατηγορία (αστυνομία-police) εντάσσει την ένοπλη ασφάλεια αστικής περιοχής, άοπλη αστυνόμευση περιοχής, αστυνομική υποστήριξη και εκπαίδευση, καταπολέμηση εγκλήματος και έρευνα-συλλογή πληροφοριών.

Αντίστοιχα ο **Brooks** (2005) μεταφέρει το κριτήριο από την «εταιρία- firm» στον «κλάδο-industry», κατηγοριοποιώντας τις PMSCs σε τρεις κατηγορίες:

i) ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρίες-PMCs με αντικείμενο την στρατηγική ασφάλεια και παραδείγματα εταιριών τις DynCorp, MRPI,

ii) ιδιωτικές εταιρίες παροχής ασφάλειας-PSCs με αντικείμενο την τακτική ασφάλεια και παραδείγματα τις Blackwater USA, και ArmorGroup και

iii) εταιρίες μη φονικής παροχής υπηρεσιών- Non-lethal Service Providers (NSPs) με αντικείμενο την τεχνική και διοικητική υποστήριξη και παραδείγματα τις KBR, ICI of Oregon.

Αυτό που μπορούμε να αναφέρουμε για τα μοντέλα τυποποίησης Avant και Brooks είναι ότι παρόλο που άλλαξαν τη μονάδα ανάλυσής τους και πάλι διατηρούν τα ίδια κομμάτια ταξινόμησης με τα συμβατικά μοντέλα τυποποίησης.

Λόγω της εστίασης και καταγραφής στην παρούσα εργασία του ρόλου των PMSCs στις ανθρωπιστικές αποστολές, στις επιχειρήσεις των Ηνωμένων Εθνών καθώς και στις διεθνείς ΜΚΟ θα αναφερθούμε, εκτός από τον βασικό τους διαχωρισμό σε PMCs και σε PSCs, και σε μια πιο εξειδικευμένη μορφή ιδιωτικής εταιρίας αυτή που αφορά τον **Τομέα εγκαθίδρυσης ειρήνης-Peacekeeping και διανομής ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας-Humanitarian & Development Aim.**

Παράδειγμα τέτοιας εξειδίκευσης αποτελεί η εταιρία Medical Support Solutions που προσφέρει ολοκληρωμένες λύσεις για τις επείγουσες ανάγκες παροχής υπηρεσιών υγείας οπουδήποτε παραστεί ανάγκη οποιαδήποτε στιγμή. Οι στοχευμένες εταιρίες παροχής υπηρεσιών υγείας καλύπτουν τις ανάγκες παροχής υπηρεσιών υγείας σε εμπόλεμες περιοχές μέσω του εξειδικευμένου τους προσωπικού.

Συνοψίζοντας, αυτό που πρέπει να τονιστεί ως ένα τελευταίο στοιχείο διαχωρισμού ανάμεσα στις δύο κατηγορίες(PMCs-PSCs), είναι ο βαθμός εξειδίκευσης και στρατιωτικής εμπειρίας του προσωπικού των εταιριών, είτε ακολουθούν ενεργητικό είτε παθητικό ρόλο. Αυτό το στοιχείο καθορίζει σε ποιες από τις δύο βασικές κατηγορίες ανήκει μια εταιρία και εκ του αποτελέσματος ποια θα είναι η μελλοντική της πορεία για την κερδοφορία της σε διεθνές περιβάλλον¹⁴.

Στην παρούσα εργασία προκειμένου να καλύψουμε το πλήρες φάσμα του θέματος θα χρησιμοποιήσουμε τον όρο Ιδιωτικές Στρατιωτικές και Ασφαλείας Εταιρίες-Private Military & Security Companies (ΙΣΑΕ-PMSCs).

2.3 Ιστορικό πλαίσιο εξέλιξης του θεσμού

Από ιστορική σκοπιά η ανάθεση στρατιωτικών και αστυνομικών υπηρεσιών, υπηρεσιών δικαστικής συνδρομής, έρευνας κ.α. από κυβερνήσεις στον ιδιωτικό τομέα αποτελεί τον κανόνα και όχι την εξαίρεση.

Σε όλες σχεδόν τις ιστορικές περιόδους από την αρχαία Αίγυπτο και τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία μέχρι το Βυζάντιο και τους αγώνες της αποαποικιοποίησης, οι μισθοφόροι συμμετείχαν στους πολέμους¹⁵. Στη μάχη του Καντές το 1294 π.χ. ανάμεσα στους Αιγυπτίους και τους Χετταίους, ο Φαραώ Ραμσή Β' χρησιμοποίησε χιλιάδες Νούβιους μισθοφόρους. Στην Αρχαία Ελλάδα, οι περισσότερες πόλεις-κράτη χρησιμοποιούσαν μισθοφόρους. Οι πιο ξακουστοί ήταν οι Κρήτες τοξότες, οι Θεσσαλοί ιππείς και οι Συρακούσιοι οπλίτες. Το 481 π.χ. ο τύραννος των Συρακουσών Γέλων διατηρούσε μισθοφορικό στρατό 15.000 Ελλήνων, ενώ μεγάλη χρήση μισθοφόρων έγινε και στον Πελοποννησιακό Πόλεμο.

Το έργο του Ξενοφώντα «Κύρου Ανάβασης» περιγράφει ουσιαστικά την πορεία 10.000 Ελλήνων μισθοφόρων (των Μυρίων), οι οποίοι πολεμούσαν στο πλευρό του Πέρση Βασιλιά Κύρου. Το 334 π. Χ. ο Μέγας Αλέξανδρος, στη μάχη του Γρανικού ποταμού, βρέθηκε αντιμέτωπος με 20.000 έλληνες οπλίτες μισθοφόρους.

Οι βυζαντινοί αυτοκράτορες ακολούθησαν το πρότυπο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και προσλάμβαναν μισθοφόρους, για να ενισχύσουν τα σώματα του τακτικού στρατού. Σε

---

¹⁴ Private Military and Security Companies 2007, The Private Military Company: An entity at the Center of Overlapping Spheres of Commercial Activity and responsibility, Carlos Ortiz:επιλεκτικά 57-60

¹⁵ Singer,Corporate Warriors(2003a) : 19-39

ορισμένες περιόδους ο μισθοφορικός στρατός ήταν μεγαλύτερος σε μέγεθος και από τον τακτικό στρατό¹⁶.

Όταν το 16^ο αιώνα άρχισαν να δημιουργούνται τα φεουδαρχικά απολυταρχικά κράτη (Ισπανία, Ολλανδία, Γαλλία, Πρωσία) οι μισθοφορικοί στρατοί ήταν μόνιμος θεσμός τον οποίο διατηρούσαν και σε περίοδο ειρήνης.

Σώματα μισθοφόρων χρησιμοποιήθηκαν και στους νεότερους χρόνους για την εδραίωση της αποικιακής πολιτικής κυρίως στην Αφρική, στην Κατάνγκα (Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό) και στην Ζιμπάμπουε. Οι ρίζες της μοντέρνας σημερινής ιδιωτικής στρατιωτικής βιομηχανίας εντοπίζονται αρκετά χρόνια πίσω, στην εποχή του Λοχαγού David Stirling, που ίδρυσε την Ειδική Αεροπορική Υπηρεσία (SAS) κατά τη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου.

Δύο δεκαετίες αργότερα το 1967 αυτός μαζί με άλλους απόστρατους της SAS, θα ενταχθούν στην πρώτη στρατιωτική ιδιωτική βιομηχανία του 20^{ου} αιώνα με την επωνυμία WatchGuard Int. Η εταιρία αυτή μισθώνονταν από την SAS για την εκπαίδευση στρατών στη Μέση Ανατολή¹⁷ ενώ παραμένει μέχρι σήμερα ενεργή στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και παράλληλα επεκτάθηκε και ενεπλάκη στην Αφρική, Λατινική Αμερική και Ανατολική Ασία (O'Brien 200b).

Η εταιρία όμως που ξεχώρισε από τις υπόλοιπες της εποχής ήταν η Defense Systems Ltd (DSL) που ιδρύθηκε το 1981 από τον Alastair Morrison και η καινοτομία της ήταν η παροχή ποικιλίας υπηρεσιών-ιδιωτικός στρατός, στρατιωτικοί εκπαιδευτές, σύμβουλοι ασφάλειας, προστασία εμπορικών επιχειρήσεων σε περιοχές συγκρούσεων- οι οποίες ήταν βασισμένες σε νόμιμα συμβόλαια και αποτελεσματική εκτέλεση τους¹⁸. Αυτό της επέτρεψε πριν την συγχώνευσή της με την Armor Group να κερδίσει σημαντικά συμβόλαια από διεθνείς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, τα Ηνωμένα Έθνη και διεθνείς ΜΚΟ.

Έχει σημασία να τονιστεί σε αυτό το ιστορικό πλαίσιο ότι η ανάπτυξη του διεθνούς κράτους μέχρι την σημερινή του μορφή και του οικονομικού συστήματος που γνωρίζουμε είναι στενά συνδεδεμένη με την χρήση βίας διαχρονικά και ιδιαίτερα μέσα από τις μεγάλες αποικιακές ιδιωτικές εμπορικές εταιρίες που ξεκίνησαν τον 17^ο αιώνα. Ως τέτοιες μπορούμε να αναφέρουμε τις 'The English East India Company', 'Dutch East India Company', 'The

---

¹⁶ Ανδρέας Λιαρόπουλος, Η ιδιωτικοποίηση του Πολέμου: ο ρόλος των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιριών στη Διεθνή ασφάλεια Αεροπορική επιθεώρηση τεύχος 101:11-13

¹⁷ Στρατιωτική Επιθεώρηση Ιαν. Φεβ. 2007, Ιδιωτικοποίηση του Πολέμου μια νέα πραγματικότητα, Λγος (ΠΖ) Ιωάννης Χρήστου:89-90

¹⁸ Peter W. Singer, Corporate Warriors. The Rise of the Privatized Military Industry (Ithaca and London: Cornell University Press,2008:84

Mozambique Company'. Η εξαγωγή του ευρωπαϊκού κράτους δικαίου και η παράλληλη ανάπτυξη του παγκόσμιου καπιταλισμού είναι μια πορεία γεμάτη από ιδιωτικούς πολέμους. Αυτές οι εμπορικές εταιρίες έπαιξαν έναν μοναδικό ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας καθώς από τη μια ξεκίνησαν και καθόρισαν τον τύπο του παγκόσμιου εμπορίου πρώτων υλών και από την άλλη δημιούργησαν ιδιωτικούς στρατούς για να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους. Το παράδειγμά τους κάνει σαφές ότι οι έννοιες της οικονομικής και πολιτικής κυριαρχίας είναι δύο έννοιες στενά αλληλοεξαρτώμενες¹⁹.

Σε κάθε περίπτωση οι ιδιωτικές εταιρίες παροχής υπηρεσιών ασφαλείας δεν είναι ένα νέο φαινόμενο, όμως κέρδισαν σημαντικό έδαφος μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Τα τελευταία χρόνια οι διάφοροι τύποι εταιριών ενώθηκαν και δραστηριοποιούνται από κοινού για την εξάπλωση των δραστηριοτήτων τους σε παγκόσμιο επίπεδο και σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις τους δημιουργώντας αντίστοιχα πολυεθνικούς κολοσσούς παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφάλειας. Τέτοιοι που συναντώνται συνεχώς στη βιβλιογραφία είναι οι L-3 Communications/MPRI/Titan, η DynCorp, η ArmorGroup.

---

¹⁹ Private Military and Security Companies 2007, Does History Repeat Itself? A comparative Analysis of Private Military Entities, Daniel Kramer:29-30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ

Λόγω της ακμάζουσας εξέλιξης της παρουσίας τους και των οικονομικών τους μεγεθών οι ΙΣΕΑ-PMSCs έχουν κεντρίσει το ενδιαφέρον της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας με στόχο να εκτιμηθεί η μελλοντική τους πορεία και ιδιαίτερα η επίδραση που θα έχουν σε ζητήματα διεθνούς ασφάλειας, επιχειρηματικότητας, πολιτικής οικονομίας, οικονομικών κ.α.

3.1 Ανάλυση με βάση τις θεωρίες Διεθνών Σχέσεων

Από την υπάρχουσα έρευνα στους ΙΣΕΑ-PMSCs και από άλλους ερευνητές που ασχολούνται με την ιδιωτικοποίηση των κυβερνητικών στόχων (Avant 2005; Campbell/Pederson 2001; Deitelhof 2009; Djelic 2006; Graz/Nolke 2008; Krahmman 2008; Nolke 2004; Singer 2003) αναπτύσσονται τρεις θεωρίες για τις δυναμικές ιδιωτικοποίησης της ασφάλειας :

- 1) η ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση ως θεσμική προσέγγιση για την επίλυσή τους (θεσμική προσέγγιση-functional model),
- 2) η ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση ως φαινόμενο καθοδηγούμενο από τις κυβερνητικές ανησυχίες για το ενδεχόμενο "πολιτικό κόστος" των κοινωνιών έναντι του οικονομικού (political-costs model),
- 3) η ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση ως ιδεολογικά καθοδηγούμενη με στόχο να αποφευχθούν φαινόμενα δυσφήμισης (constructivist model).

Σύμφωνα με τον **Keneth N. Waltz** η ποικιλία και οι αντιφατικές ιδιότητες των απαντήσεων για **τα αίτια του πολέμου** προκαλούν ζάλη. Για να μπορέσουμε να χειριστούμε αυτή την ποικιλία, οι απαντήσεις μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις επικεφαλίδες:

- εντός του ανθρώπου,
- εντός της δομής των διαφόρων κρατών ,
- εντός του συστήματος των κρατών ²⁰.

Το γεγονός ότι **οι PMCs αποτελούν μη κρατικούς δρώντες**, είτε άμεσα αναλαμβάνοντας σε εθνικό επίπεδο την προστασία και ασφάλεια για λογαριασμό κράτους ή άλλων κρατικών οργανισμών, είτε έμμεσα αναλαμβάνοντας την προστασία και ασφάλεια αποστολών ΑΟ,

²⁰ Kenneth N. Waltz,(2001) Ο Άνθρωπος το κράτος και ο πόλεμος: 31

διεθνών ΜΚΟ, πολυεθνικών εταιριών ή συμμετέχοντας σε ειρηνευτικές αποστολές, τους τοποθετεί στο πλαίσιο της Θεωρίας Διεθνών Σχέσεων²¹.

Από την εξέταση και των τριών προσεγγίσεων της Θεωρίας Διεθνών Σχέσεων (Ρεαλιστική, Θεσμική, Κονστρουβιστική), διαφαίνεται ότι για να εγκαθιδρυθεί για τους **Armed Non-state actors**, που είναι υποσύνολο των ΙΣΑΕ-PMSCs, περιβάλλον ασφάλειας και ελεγχόμενης λειτουργίας με κανονιστικό πλαίσιο, **χρειάζονται πολιτικές που συνδυάζουν και τις τρεις σχολές**. Ιδιαίτερως, εφόσον αφορά ένοπλες οργανώσεις, οι οποίες κατόπιν αποτελούν μέρος των ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας σε ένα σύνθετο λειτουργικό και πολιτικό περιβάλλον²².

3.2 Ανάλυση με βάση την πολιτική θεωρία

Με βάση την ανάλυση της πολιτικής θεωρίας διαφαίνεται ότι υπάρχουν δυο βασικοί παράγοντες που έχουν οδηγήσει στην μεγέθυνση των ΙΣΑΕ-PMSCs.

- Ο πρώτος είναι η ανταπόκρισή τους σε μία γενικότερη φιλελεύθερη διάθεση των δύο βασικών κρατών, ΗΠΑ και Βρετανίας, να στραφούν στην ιδιωτικοποίηση των πολεμικών επιχειρήσεων.
- Ο δεύτερος λόγος είναι γιατί διεθνώς η ανάπτυξή τους προήλθε από ένα σύνθετο πολιτικό περιβάλλον, το οποίο δεν μπορούσε να μετασχηματίσει τόσο γρήγορα τις δυνατότητες της στρατιωτικής του ισχύος²³.

Στις ΗΠΑ συγκεκριμένα, η επαγγελματικοποίηση της στρατιωτικής ευθύνης μεταφέρθηκε περισσότερο στην κοινωνία μέσω δημοκρατικών-θεσμικών διαδικασιών κοινωνικού και νομικού έλεγχου και είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία του μοντέρνου, επαγγελματικού και μόνιμου στρατού. Οι κοινωνίες δεν επιθυμούν την επιβολή μεγαλύτερων φόρων για να χρηματοδοτούνται ή να διατηρούνται πολεμικές επιχειρήσεις, αλλά την επιβολή μεγαλύτερου διαχωρισμού μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα της ασφάλειας. Αυτή η μεταστροφή προς την ιδιωτικοποίηση της ασφάλειας ξεκίνησε από την νεοφιλελεύθερη ορολογία της

---

²¹ SFB-Governance Working Paper Series, October 2009, Spoilers or Governance Actors-Engaging Armed Non-State Groups in Areas of Limited Statehood, Ulrich Schneckener

²² SFB-Governance Working Paper Series, October 2009, Spoilers or Governance Actors-Engaging Armed Non-State Groups in Areas of Limited Statehood, Ulrich Schneckener: 19-24

²³Private Military and Security Companies 2007, Back to the future: Military Constructors and Political Theory in the modern Democratic State, Guntram F.A.Werther: 321

Μάργκαρετ Θάτσερ για την Μεγάλη Βρετανία- Thatcherite Great Britain και το όραμα του Ρόναλντ Ρήγκαν για την Αμερική-Ronald Reagan's America και διατηρείται μέχρι σήμερα²⁴.

Το δεύτερο στοιχείο για την ανάπτυξη των ιδιωτικών εταιριών με βάση την πολιτική θεωρία της σχέσης ισχύος είναι η ανάγκη που προέκυψε μετά τον δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο και ιδιαίτερα τις δεκαετίες μετά το 1970 **για διεθνοποίηση των ΙΣΑΕ-PMSCs**. Λόγω των περιορισμένων πόρων στους προϋπολογισμούς των κρατών ενισχύθηκε η επέκταση διαφόρων δραστηριοτήτων τους στο διεθνές περιβάλλον. Επίσης, η αλματώδης ανάπτυξη των ιδιωτικών εταιριών είναι συνυφασμένη, σύμφωνα με την πολιτική θεωρία, με την εξυπηρέτηση μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου **της παγκοσμιοποίησης των εταιριών και υπηρεσιών**. Κανένα κράτος δεν μπορεί να διατηρεί και χρηματοδοτεί ετοιμοπόλεμους και εκπαιδευμένους στρατούς έτοιμους για νέους σκοπούς όπως η εγκαθίδρυση ειρήνης σε κράτη, η διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας ή η αποτροπή γενοκτονιών. Τα πρότυπα τέτοιων διεθνών συγκρούσεων όπως στη Βοσνία, το Ιράκ, το Αφγανιστάν ωθούν την ανάπτυξη των ιδιωτικών εταιριών σε αυτό το σύγχρονο διεθνοποιημένο περιβάλλον²⁵²⁶.

3.3 Ανάλυση με βάση τις οικονομικές θεωρίες

Η ιδέα ότι η ιδιωτικοποίηση της ασφάλειας είναι ουσιαστικά ένα οικονομικό φαινόμενο (Singer 2003a:40) και ότι η εμπορική φύση των PSCs διαχωρίζει το σημερινό φαινόμενο από αντίστοιχες ιστορικές μορφές ιδιωτικών παραγόντων που ενεπλάκησαν σε πολεμικές επιχειρήσεις (Singer 2003a: 90), είναι ευρύτατα διαδεδομένη στην βιβλιογραφία.

Το γεγονός όμως ότι καλύπτει μικρό μόνο μέρος των αναλύσεων οφείλεται στο ότι οι περισσότεροι από τους συγγραφείς ή ερευνητές δεν έχουν επιστημονικό οικονομικό υπόβαθρο. Άλλο ένα σημαντικό στοιχείο το οποίο δεν έχει επιτρέψει να γίνει εκτενέστερη ανάλυση είναι η έλλειψη στατιστικών στοιχείων για τα μεγέθη του κλάδου και των εταιριών²⁷. Επίσης, οι σημαντικότερες κριτικές στις ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας είναι βασισμένες σε απόψεις προερχόμενες από την οικονομική θεωρία και πιο συγκεκριμένα από αυτή των Θεσμικών Μακροοικονομικών Οικονομικών-Institutional Economics. Τη θεωρία

²⁴ Private Military and Security Companies 2007, Back to the future: Military Constructors and Political Theory in the modern Democratic State, Guntram F.A.Werther: 324

²⁵ Private Military and Security Companies 2007, Back to the future: Military Constructors and Political Theory in the modern Democratic State, Guntram F.A.Werther: 327

²⁶ Headrick 1981:60

²⁷ Private Military and Security Companies 2007, Informal Regulation: An Economic Perspective on the Private Security Industry, Sebastian Drutschmann:444

αυτή θα χρησιμοποιήσουμε με αναφορά στο βασικό οικονομικό μοντέλο της, ευρέως γνωστό ως **'The Principal Agent Model'**.

Είναι σημαντικό το πώς μια οικονομική θεωρία μέσα από την ανάλυση των δεδομένων συνεργασίας των κρατικών ή μη οργανισμών (**principals**) που αναθέτουν σε εργολάβους- (**agents**) τις εργασίες ασφαλείας και στρατιωτικών επιχειρήσεων μπορεί να δώσει προτάσεις για τα προβλήματα της βιομηχανίας ΙΣΑΕ-PMSCs. Η εξέταση με βάση την σχέση principal-agent χρησιμοποιεί ως κριτήριο αξιολόγησης την συμβατική σχέση μεταξύ των δυο μερών. Στόχος είναι στην εξεταζόμενη περιοχή του Ιράκ να διαφανούν, με βάση αυτή την οικονομική θεωρία, οι πραγματικοί κίνδυνοι για τον principal από τα συμβόλαια που «παραγγέλλει-συνάπτει» με τους «εκτελούντες-agents» και το πως μπορεί να αυξήσει τον βαθμό συμμόρφωσής τους στους όρους του συμβολαίου.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην συγκεκριμένη περίπτωση του Ιράκ εξετάζοντας συμβόλαια από το 2003 έως το 2005 είχε τέσσερα στάδια:

- την παρουσίαση της συγκεκριμένης θεωρίας και τις επιδιώξεις από την εφαρμογή της
- την παρουσίαση του συγκεκριμένου σεναρίου για το Ιράκ με τις σχετικές πληροφορίες και τους βασικούς «παίκτες»
- την εφαρμογή των σχετικών θεωρητικών παραδοχών στην περίπτωση του Ιράκ
- την εξαγωγή συμπερασμάτων²⁸. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την σχετική ανάλυση και επιβεβαιώνει και τις αιτίες του προβλήματος από την χρήση ΙΣΑΕ-PMSCs, όπως θα δούμε παρακάτω, αλλά κυρίως καταλήγει σε τέσσερα συμπεράσματα για την βελτίωση της σχέσης ανάμεσα στα δύο μέρη^{29 30}.

Η μεθοδολογία της συγκεκριμένης θεωρίας, βασισμένη στον καιροσκοπικό χαρακτήρα της ανθρώπινης φύσης, θεωρεί ότι η απόκρυψη πληροφοριών-ατελής πληροφόρηση στην προ-συμβατική φάση είναι αυτή που δημιουργεί τους κινδύνους και τις στρεβλώσεις στην «αγορά» κατά την περίοδο της υλοποίησης των συμβολαίων.

Η ασύμμετρη-ατελής πληροφόρηση δημιουργεί τον πρώτο κίνδυνο για τον **principal**, ο οποίος αδυνατεί να εκτιμήσει ποιες είναι οι κατάλληλες τιμές για τις υπηρεσίες που έχει ανάγκη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία του φαινομένου που πρώτος ο Akerlof

---

²⁸ Private Military and Security Companies 2007, Contracting in the Fog of War...Private Security Providers in Iraq: A Principal-Agent Analysis, Jan Stober:121

²⁹ Private Military and Security Companies 2007, Contracting in the Fog of War...Private Security Providers in Iraq: A Principal-Agent Analysis, Jan Stober:123,

³⁰ Holmstrom/Roberts 1998:80-83

(1970:488-500) ονόμασε “μη-επιθυμητή επιλογή-adverse selection”. Πρόκειται για την περίπτωση όπου αγοραστής και πωλητής έχουν διαφορετικές πληροφορίες και ο αγοραστής οδηγείται στην επιλογή της φθηνότερης προσφοράς. Αυτή η μεθοδολογία απόφασης είναι εικόνα αποτυχίας λειτουργίας της αγοράς και οδηγεί τις σημαντικότερες εταιρίες ΙΣΑΕ-PMSCs να μην υποβάλουν προσφορές, με αποτέλεσμα οι τιμές να κατακυλούν και να κερδίζουν τα συμβόλαια μικρότερες εταιρίες με πολύ κακή ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών. Σε συνέχεια της υπογραφής συμβολαίου ο principal ζητά την υλοποίησή του σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων του agent. Ο agent θα πρέπει είτε να αυξήσει τις τιμές του σε επόμενα συμβόλαια είτε να μειώσει το κόστος λειτουργίας του σε βάρος των συμφερόντων του principal. Ο τελευταίος λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχει το σύνολο της πληροφορίας από τον agent, ο οποίος με βάση το *homo economicus model* επιθυμεί και ενδιαφέρεται αποκλειστικά για την ικανοποίηση των συμφερόντων του και το προσωπικό του κέρδος³¹, θα αυξήσει την πίεση εναντίον του agent για συμμόρφωση. Πρόκειται για ένα πλεονέκτημα του principal ο οποίος μπορεί να πιέσει την συμμόρφωση του agent υπό την απειλή των θεσμικών- ποινικών και αστικών κυρώσεων³².

Δευτερευόντως, ο principal ελπίζει ότι ο agent θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, εξισορροπώντας τιμή και ποιότητα εργασιών, επί τη βάση ελπίδας του για μελλοντικά κέρδη από την ανάληψη επόμενων συμβολαίων³³³⁴.

Στην περίπτωση υλοποίησης συμβολαίων απευθείας ανάθεσης πάλι ο principal έχει την θεσμική υπόσταση και πλεονέκτημα για να επιτύχει την σωστή υλοποίηση του συμβολαίου με τη χρήση θεσμικών ενεργειών. Τέτοιες είναι η δημιουργία διαδικασιών ελέγχου των συμβάσεων, η τυποποίηση παραδοτέων, η εφαρμογή τεχνικών διαχείρισης έργων, η δημιουργία κανονισμών και προτυποποίηση αμοιβών. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να ανακτήσει έναντι του agent το μειονέκτημα πληροφορίας που είχε αρχικά. Για να επιτευχθεί αυτό ο principal θα χρειαστεί μεν να αυξήσει τα κόστη παρακολούθησης και να προσλάβει προσωπικό, αλλά σε κάθε περίπτωση είναι πλέον σαφές ότι μέσα από την δημιουργία θεσμικών διαδικασιών αποκτά ένα σημαντικό πλεονέκτημα.

---

³¹ Schmalen 2001:43f; Private Military and Security Companies 2007

³² Kleine 1995:23-26; Private Military and Security Companies 2007

³³ Private Military and Security Companies 2007, Contracting in the Fog of War...Private Security Providers in Iraq: A Principal-Agent Analysis, Jan Stober:122-123

³⁴ Holmstrom/Roberts 1998:80-83

Οι τέσσερις προτάσεις της συγκεκριμένης θεωρητικής προσέγγισης των οικονομικών **Principal-Agent** ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των δύο μερών και να επιτελέσουν το ρόλο τους οι ΙΣΑΕ-PMSCs είναι:

- Γενικοί όροι και διαδικασίες για τους διαγωνισμούς που θα είναι εγγυημένοι από θεσμικά νομικά όργανα
- Αποτελεσματικές διαδικασίες της αγοράς όπως η λειτουργία ανταγωνισμού ανάμεσα στους agents
- Σαφείς όροι των συμβολαίων, χωρίς όμως να καθίστανται ανελαστικά
- Θεσμική παρακολούθηση των εργασιών των agents ώστε να επιτρέπονται μέχρι και διαδικασίες έκπτωσής τους από διαγωνισμούς και συμβόλαια.

Όλα αυτά στην περίπτωση του Ιράκ, όπως εξετάστηκε αναλυτικά, απέδειξαν τις σοβαρές ελλείψεις στην παρακολούθηση των συμβολαίων μέχρι και πρόσφατα λόγω της απουσίας θεσμικού πλαισίου, όπως προτείνει η συγκεκριμένη θεωρία των Οικονομικών.

Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί ότι σε αυτό το πολύ σύνθετο και δαιδαλώδες περιβάλλον λειτουργίας των ΙΣΑΕ-PMSCs και με βασικό τους μέλημα την παροχή ασφάλειας στις περιοχές όπου δρουν είναι πολύ δύσκολο για τους principals να πιέζουν εξαντλητικά ή υπερβολικά τους agents σε ένα τόσο δύσκολο και δυσμενές περιβάλλον³⁵.

3.4 Ανάλυση με βάση τη θεωρία των πέντε δυνάμεων- PORTER

Μια ακόμη επιβεβαίωση για το πόσο σημαντικό και ευρύ είναι το θέμα που προσπαθούμε να αναλύσουμε αποτέλεσε η θεωρητική ανάλυση του Porter, ιδιαιτέρως διαδεδομένη τόσο στην διοίκηση επιχειρήσεων όσο και στο πεδίο του μάρκετινγκ. Συγκεκριμένα, η οικονομική θεωρία του έχει γίνει ευρέως γνωστή ως το **Πλαίσιο των Πέντε Δυνάμεων-Five Forces Model** όπως το γνωρίζουμε στη θεωρία Δομικής Ανάλυσης Ανταγωνισμού. Είναι σημαντικό ότι αυτή η ανάλυση εντάσσεται στο πλαίσιο της αυτορύθμισης του κλάδου των εταιριών PMSCs και μάλιστα με όρους αγοράς και ανταγωνισμού. Σε συνέχεια της προηγούμενης θεωρίας των θεσμικών οικονομολόγων principal-agent κάποιοι θεωρητικοί πιστεύουν ότι ο κλάδος των ΙΣΑΕ-PMSCs είναι προβληματικός και υπάρχει έλλειψη ανταγωνισμού³⁶.

³⁵ Private Military and Security Companies 2007, Contracting in the Fog of War...Private Security Providers in Iraq: A Principal-Agent Analysis, Jan Stober: επιλεκτικά 123, 129-134

³⁶ Markusen 2001: 2; Cummins 2002: 8; Singer 2003a

Σύμφωνα με το μοντέλο του Porter οι πέντε δυνάμεις που διαμορφώνουν κάθε αγορά είναι : **Ανταγωνιστές, Προμηθευτές, Αγοραστές, Υποκατάστατα, Είσοδος νέων ανταγωνιστών.**

Η εξέταση των πέντε αυτών παραμέτρων στην συγκεκριμένη περίπτωση καταδεικνύει ότι στον κλάδο που εξετάζουμε λειτουργεί ο ανταγωνισμός και έχει ίδια χαρακτηριστικά και ένταση όπως άλλοι παραδοσιακοί κλάδοι. Πιο συγκεκριμένα:

- **Ο ανταγωνισμός μεταξύ υπαρχουσών μονάδων:** σύμφωνα με τον Porter ο αριθμός των ανταγωνιστών σε μια αγορά είναι σχετικά ασήμαντος εν συγκρίσει με την πιθανή ομοιότητα των επιχειρηματικών τους στρατηγικών (Porter 1996 :75). Οι περισσότερες ΙΣΕΑ-PMSCs διατηρούν ένα ευρύ πεδίο επιχειρηματικών στρατηγικών ώστε να μπορέσουν να ικανοποιήσουν της ανάγκες ασφαλείας των πελατών τους σε οποιοδήποτε περιβάλλον κληθούν. Η απουσία επίσης οποιοδήποτε κόστους για ενέργειες marketing επιτρέπουν στις ΙΣΕΑ-PMSCs να διατηρούν ένα ευρύ πακέτο υπηρεσιών που προκαλεί έτσι έναν μεγάλο βαθμό ανταγωνισμού ανάμεσα στις εταιρίες του κλάδου³⁷.
- **Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών:** σύμφωνα με τον Porter³⁸ για να καταλάβεις την διάρθρωση μιας αγοράς πρέπει να εξετάσεις πως οι δυνάμεις αυτής της αγοράς είναι μοιρασμένες ανάμεσα στους συμμετέχοντες. Συγκεκριμένα από την εξέταση των περιπτώσεων των εταιριών στο Ιράκ την δεδομένη περίοδο διαπιστώνεται ότι η πλειοψηφία αυτών δεν ήταν σε μια απευθείας σχέση συμβολαίων με την Αμερικάνικη ή την Βρετανική κυβέρνηση ³⁹. Οι δύο αυτές κυβερνήσεις χρηματοδοτούν τους οργανισμούς των χωρών τους ή της ιρακινής κυβέρνησης ή εταιρίες για την παροχή υπηρεσιών ασφαλείας και αυτές με τη σειρά τους προσλαμβάνουν και χρησιμοποιούν της ΙΣΕΑ-PMSCs. Όπως διαπιστώνεται υπάρχει διασπορά αγοραστών και δεν υπάρχει εξάρτηση του κλάδου από συγκεκριμένους αγοραστές όπως είχε καταγραφεί σε ορισμένα σημεία της βιβλιογραφίας.
- **Ο κίνδυνος εισόδου νέων ανταγωνιστών:** οι οικονομολόγοι συμφωνούν ότι οι φραγμοί στην είσοδο νέων ανταγωνιστών σε αριθμό μεγαλύτερο των υφισταμένων είναι ουσιώδες θέμα στην διερεύνηση του ανταγωνισμού μέσα σε μια αγορά. Το γεγονός ότι δημιουργούνται συνεχώς καινούργιες εταιρίες στον κλάδο, όπως η Triple Canopy, υποδηλώνει ότι οι φραγμοί στην είσοδο νέων ανταγωνιστών στη

³⁷ Gray 2005; Worcester 2005; Private Military and Security Companies 2007

³⁸ Porter 1979: 140

³⁹ Rumsfeld 2004:1

συγκεκριμένη βιομηχανία δεν είναι πολύ υψηλοί. Αυτό οφείλεται τόσο στην ευελιξία συμβολαίων για την πρόσληψη ανθρώπινου δυναμικού όσο και στην χρησιμότητα (leasing) εξοπλισμού επιτρέποντας έτσι την κινητικότητα του κλάδου⁴⁰.

- **Ο κίνδυνος υποκατάστασης προϊόντων και υπηρεσιών:** στην περίπτωση του κλάδου που εξετάζουμε δεν υπάρχει κίνδυνος υποκατάστασης τους καθώς μόνο οι κυβερνήσεις ΗΠΑ και Βρετανίας ή άλλα σημαντικά κράτη, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις δικές τους στρατιωτικές δυνάμεις για να παρέχουν υπηρεσίες ασφαλείας. **Άρα μόνο τα κράτη μπορούν να τους υποκαταστήσουν στο πλαίσιο μιας πολιτικής απόφασης.** Μάλιστα παρόλο που είναι σπάνιο να υποκατασταθεί συμβόλαιο για την παροχή υπηρεσιών ασφαλείας και μόνο η πιθανότητα κάτι τέτοιο να συμβεί παραμένει ένας ισχυρός παράγοντας για να συμμορφώνονται οι ΙΣΑΕ-PMSCs με τα συμβόλαιά τους και τις υποχρεώσεις τους.⁴¹
- **Η διαπραγματευτική ισχύς των προμηθευτών:** πολλοί συγγραφείς υποστηρίζουν ότι οι ΙΣΑΕ-PMSCs μπορούν εύκολα να προσλάβουν ανθρώπινο δυναμικό γιατί μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου η διαθεσιμότητά του είναι πολύ μεγάλη⁴². Αυτό δεν είναι απόλυτα αληθές, καθώς αυτοί που βγήκαν σε διαθεσιμότητα την περίοδο μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου σήμερα είναι πια ηλικιωμένοι για να προσληφθούν από ιδιώτες. Επιπλέον, οι προσπάθειες των δυτικών στρατιωτικών δυνάμεων για να διατηρούν το προσωπικό τους στις κρατικές δυνάμεις τους φαίνεται ότι αποδίδουν. Τέλος, φαίνεται ότι τα προβλήματα εικόνας και φήμης για τις ιδιωτικές εταιρίες αποτρέπουν πολλούς εξειδικευμένους στρατιωτικούς να ενταχθούν στις ιδιωτικές εταιρίες. Επομένως, στην πλευρά των προμηθευτών υπάρχει ακόμη μεγαλύτερος ανταγωνισμός για την προσέλκυση εξειδικευμένου στρατιωτικού προσωπικού^{43,44}.

Συμπερασματικά με βάση την θεωρία των Πέντε Δυνάμεων του Porter και την ανάλυση που έγινε, προκύπτει ότι υπάρχει ισχυρή ανταγωνιστική πίεση ανάμεσα στις εταιρίες του κλάδου. Μάλιστα στα θέματα συμμόρφωσης με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, η προσοχή τους σε θέματα εικόνας τόσο εταιρικής όσο και των υπαλλήλων τους, δείχνει σαφή δείγματα

⁴⁰ Bergner 2005:2, Yeoman 2003: 1f

⁴¹ Feigenbaum 1998: 4; Private Military and Security Companies 2007, Informal Regulation: an Economic Perspective on the Private Security Industry, Sebastian Drutschmann:450-451

⁴² Silverstein 1997: 2

⁴³ USASOC News Service 2005: 1

⁴⁴ Grunberg 2004:142 ; Reno 2005: 9 ; Isenberg 2004: 49

ωρίμανσης του κλάδου. Ως αποτέλεσμα οι εταιρίες έχουν υιοθετήσει σαφείς διαδικασίες παρακολούθησης, εκπαίδευσης, κώδικες συμπεριφοράς και ελέγχου του προσωπικού τους με στόχο να βελτιώσουν την εικόνα τους και τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την καθημερινή τους λειτουργία αλλά και τη θεωρητική εξέταση.

Μάλιστα ο οικονομολόγος Wolfgang Streek (1999: 200) αναφέρεται σε εθελοντική προφύλαξη την οποία ονόμασε «**ωφέλιμοι περιορισμοί- beneficial constraints**» σε μια προσπάθεια αυτό-ρύθμισης των εταιριών. Για αυτή την προσπάθεια μάλιστα υπάρχουν αναφορές ότι αποσιωπείται αυτή η φάση ωρίμανσης του κλάδου από την σχετική βιβλιογραφία⁴⁵.

3.5 Ανάλυση με βάση την θεωρία-**JUST WAR THEORY**

Θα πρέπει εδώ να αναφέρουμε ότι στην βιβλιογραφία και ιδιαίτερα στην ακαδημαϊκή έρευνα βλέπουμε να αναπτύσσεται μια αξιολόγηση του ρόλου των ΙΣΕΑ-PMSCs με βάση την θεωρία των διεθνών σχέσεων '**Just War Theory**'. Το συμπέρασμα από αυτές τις αναλύσεις είναι ότι η συγκεκριμένη θεωρία χρειάζεται περαιτέρω αξιολόγηση και εμπλουτισμό σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα. Η επικράτηση των ΙΣΕΑ-PMSCs προκαλεί την ανάγκη εμπλουτισμού τριών βασικών θέσεων της.

Η πρώτη είναι η αρχή του δικαιώματος της πρόθεσης-right intention, καθώς δεν έχει αναλυθεί επαρκώς η διαφορά ανάμεσα σε αυτούς που έχουν το δικαίωμα και την πρόθεση της χρήσης ισχύος και αυτούς που χρησιμοποιούνται στην εκτέλεση αυτής της πρόθεσης.

Η δεύτερη είναι ότι οι ΙΣΕΑ-PMSCs επηρεάζουν δύο από τις βασικούς παράγοντες της αρχής της νόμιμης δικαιοδοσίας-legitimate authority, την επίβλεψη-εποπτεία του πολέμου και του δημοκρατικού ελέγχου στην χρήση των όπλων, με αποτέλεσμα να χρειαστεί να επαναβεβαιωθεί και το δικαίωμα για την κήρυξη πολέμου με στόχο να καλυφθούν αυτές οι σύγχρονες ανάγκες.

Η τρίτη είναι ότι χρειάζεται να ανανεωθεί η αντίληψη της διάκρισης και πιο συγκεκριμένα η ηθική ισότητα ανάμεσα στην αντιμετώπιση των στρατιωτών, καθώς πρέπει να προστεθεί η

---

⁴⁵ Yeoman 2003:6 ; Holmqvist 2005 :42

συνεχής κυριαρχία των ιδιωτικών στρατιωτών στις πολεμικές επιχειρήσεις που ισχύει πλέον⁴⁶.

3.6 Ανάλυση με βάση την θεωρία ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΟΣ ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ⁴⁷

Ολοκληρώνοντας το θεωρητικό υπόβαθρο ιστορικής και σύγχρονης προσέγγισης της ανάπτυξης των ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας θεωρώ ότι πρέπει να αναδείξουμε τη θεωρία της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας, ώστε να αποτελέσει τη βασική επιστημονική περιοχή για την παρακολούθηση και ερμηνεία τους.

Καταρχήν, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, το γεγονός ότι η δραστηριότητα των ΙΣΕΑ-PMSCs βρίσκεται στον πυρήνα των εννοιών του «κράτους», του «πολέμου», της «ασφάλειας», και της «οικονομίας» μας οδηγεί απευθείας στον πυρήνα της θεωρητικής προσέγγισης και αντικειμένου της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας.

Η εμφάνιση και εξέλιξη των Διεθνών Κρατών και του οικονομικού συστήματος είναι στενά συνδεδεμένη με την χρήση βίας από ιδιωτικές εμπορικές εταιρίες. Η εξαγωγή του προτύπου του ευρωπαϊκού συστήματος κανόνων και η παράλληλη ανάπτυξη του παγκόσμιου καπιταλισμού είναι επίσης μια ιστορία από ιδιωτικούς πολέμους. Οι εμπορικές εταιρίες έπαιξαν έναν μοναδικό ρόλο σε αυτή την ιστορία. Από τη μια ξεκίνησαν και ανέπτυξαν το διεθνές εμπόριο. Από την άλλη είχαν τις δικές τους στρατιωτικές δυνάμεις για να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους. Το παράδειγμα από τις εμπορικές εταιρίες δείχνει ότι η οικονομική και στρατιωτική υπεροχή είναι δύο όψεις ισχύος οι οποίες αλληλεπιδρούν⁴⁸.

Στη θεωρία διεθνών σχέσεων κυριαρχεί το πρότυπο της Westphalian State Order του 1648, όπου το κράτος παρέχει νόμο, τάξη και ασφάλεια στους πολίτες του σε μία συγκεκριμένη χωρική περιοχή και αυτοί αποδέχονται αυτή την διάρθρωση. Αυτό το πρότυπο μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου δείχνει να έχει ολοκληρώσει τον κύκλο του, καθώς οι παρεμβάσεις του κράτους στις αγορές έχουν ξεπεραστεί σαν μέθοδος, αφήνοντας χώρο σε μια νέα ιδεολογία να αναπτυχθεί: αυτή του **νεοφιλελευθερισμού**. Το κράτος πρότυπο ηττήθηκε. Στο εθνικό

⁴⁶ Just War Theory and the Privatization of Military Force, James Pattison: 160

⁴⁷ J. Baylis, S. Smith & P. Owens, Η παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής 2013; Κ. Υφαντής, Διεθνής πολιτική Θεωρία . Η γοητεία του Ρεαλιστικού Λόγου, 2012

⁴⁸ Private Military and Security Companies 2007, Does History Repeat Itself? A comparative analysis of Private Military Entities, Daniel Kramer: 25

επίπεδο τα ευρωπαϊκά κράτη ιδιωτικοποίησαν όχι μόνο δημόσιες υπηρεσίες και το κοινωνικό σύστημα αλλά και τον τομέα της ασφάλειας. Μειώθηκε το μέγεθος των στρατιωτικών δυνάμεων, οι αστυνομικές δυνάμεις υπό-συντηρούνταν και αυτά τα κενά τα κάλυψαν ιδιωτικές εταιρίες. Η εξέλιξη αυτής της τάσης δείχνει να είναι η κάλυψη και του υπερεθνικού επιπέδου σε λίγα χρόνια⁴⁹.

Με δεδομένο ότι οι ΙΣΕΑ-PMSCs συμμετέχουν σε πολεμικές επιχειρήσεις όπου τα κράτη έχουν απολέσει την εθνική τους κυριαρχία και η αναρχία των κρατών απειλούν την μεγέθυνση της παγκόσμιας κυριαρχίας είναι μια ρεαλιστική προσέγγιση στο πλαίσιο της θεωρίας Πολιτικής Οικονομίας.

Το γεγονός ότι σε ποσοστό άνω του 70 % οι ΙΣΕΑ-PMSCs ανήκουν σε ιστορικά σημαντικά κράτη ή όπως αποκαλούνται στη ρεαλιστική προσέγγιση ‘**State Powers**’, όπως οι ΗΠΑ και η Μεγάλη Βρετανία, αποδεικνύει περαιτέρω τη ρεαλιστική υπόθεση ότι αυτά τα σημαντικά κράτη σε αυτό το άναρχο καθεστώς συγκεκριμένων περιοχών μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, κάνουν ότι είναι δυνατόν για να επιβάλουν την κυριαρχία τους. Επίσης, οι ρεαλιστές υποστηρίζουν ότι τα κράτη συμπεριφέρονται ως ορθολογικοί παίκτες-rational actors και για αυτό χρησιμοποιούν στις επιχειρήσεις ασφαλείας τους ΙΣΕΑ-PMSCs με στόχο την διαφύλαξη της ύπαρξής τους. Το γεγονός επίσης ότι ελέγχουν την παρουσία και εξέλιξη αυτών των εταιριών μέσα από τη χρηματοδότηση των συμβολαίων στις εμπόλεμες ή ασταθείς περιοχές δείχνει ότι έμμεσα διευρύνουν τον ρόλο τους ως Super Powers. Επιπλέον, ακολουθούν ακόμη μια παραδοχή της ρεαλιστικής θεωρίας, δηλαδή ότι μια χώρα πρέπει να διατηρεί στρατιωτικές δυνάμεις, μέσα από την ανάληψη των συμβουλευτικών και εκπαιδευτικών υπηρεσιών που εκτελούν οι εταιρίες. Τέλος, οι ρεαλιστές πιστεύουν ότι σε έναν άναρχο όλα τα παραπάνω μπορούν να εφαρμοστούν μόνο με την κρατική ισχύ. Για αυτό θεωρούν ότι δεν είναι οι διεθνείς κανόνες και νόμοι που καθορίζουν την συμπεριφορά ενός κράτους αλλά τα συμφέροντά του και ο συσχετισμός δυνάμεως. Οι διεθνείς κανόνες και νόμοι είναι ένα σύμπτωμα για την κρατική συμπεριφορά και όχι αιτία⁵⁰⁵¹⁵².

Η έλλειψη κανόνων, διαδικασιών και εποπτείας λοιπόν στον συγκεκριμένο κλάδο που εξετάζουμε, όπως θα δούμε και παρακάτω, είναι μια συνειδητή επιλογή των ‘Super Powers’ κρατών με στόχο την διαιώνιση της κυριαρχίας τους.

---

⁴⁹ Private Military and Security Companies 2007, Effective Peacekeeping and the Privatization of Security, Alrik van den Berg:293

⁵⁰ Max Planck Encyclopedia of Public International Law, Oxford University Press 2011, Anne_Marie Slaughter

⁵¹ K N Waltz , Theory of International Politics (Addison-Wesley Reading 1979)

⁵² JD Fearon, Rational Explanation for War (1995):45 IntlOrg : 379-414

Παρά το γεγονός ότι οι ΙΣΑΕ-PMSCs ξεκίνησαν, αναπτύχθηκαν και ωφελήθηκαν σε ένα νεοφιλελεύθερο περιβάλλον εξελίχθηκαν με βάση όλα τα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης και μάλιστα με έμφαση στην οικονομική μεγέθυνση. Το γεγονός αυτό δείχνει το πόσο στενά είναι συνδεδεμένη η πολιτική και η οικονομία στην ανάπτυξη και κυριαρχία τους, όπως θα δούμε και στη συνέχεια. Το γεγονός, επίσης, ότι οι ιδιωτικές εταιρίες διευρύνουν την σχέση και το ρόλο τους και σε άλλους μη κρατικούς δρώντες όπως τις διεθνείς ΜΚΟ, τις πολυεθνικές εταιρίες, τους διεθνείς οργανισμούς και τις ανθρωπιστικές οργανώσεις δείχνει ότι πλέον ο κλασικός ρεαλισμός με την οπτική του κράτους ως κυρίαρχου δρώντα δεν καλύπτει τις συνολικές τους ανάγκες⁵³.

Η ανάλυση με βάση την βιβλιογραφία καταλήγει ότι θα είχε περαιτέρω ενδιαφέρον να αναλυθεί σε ακαδημαϊκό και ερευνητικό επίπεδο ο ρόλος των ΙΣΑΕ-PMSCs υπό το μεθοδολογικό εργαλείο της **Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας και μάλιστα εντός του πλαισίου της προσέγγισης του Εμπλουτισμένου Ρεαλισμού**, όπου η οικονομία, η κοινωνία και η πολιτική, το εγχώριο και το διεθνές αντιμετωπίζονται ως «όλον» χωρίς διαχωριστικές γραμμές.

Ωστόσο δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ότι ο κύριος άξονας, το βασικό φίλτρο λήψης των αποφάσεων για το έθνος κράτος, είναι η βελτίωση της θέσης του σε μια παγκόσμια πυραμίδα ισχύος⁵⁴. Ενώ για τους υποστηρικτές της ρεαλιστικής προσέγγισης οι δυνάμεις της αγοράς, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί διαθέτουν μικρή σημασία, στο πλαίσιο του εμπλουτισμένου ρεαλισμού αυτές οι δυνάμεις **συνδιαμορφώνουν** το διεθνές οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον. Κάθε κράτος μεγιστοποιεί τα συμφέροντά του μέσα από τη **συμμετοχή του** στο διεθνές οικονομικό και πολιτικό σύστημα. Οι καθοριστικότεροι φορείς διαμόρφωσης του διεθνούς οικονομικού και πολιτικού συστήματος, είναι το κράτος, η αγορά, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί. Ο οικονομικός και πολιτικός κόσμος διαμορφώνεται από αυτούς τους τέσσερις παράγοντες και μόνο η μελέτη τους, υπό το πρίσμα **αλληλεξάρτησης**, θα μας οδηγήσει σε ικανοποιητικές απαντήσεις για τις προοπτικές εξέλιξης του διεθνούς οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος⁵⁵. Εάν προσθέσουμε και τον πολυεθνικό χαρακτήρα των ΙΣΑΕ-PMSCs, ο οποίος έχει προέλθει μέσα από την

⁵³ Theodore H.Cohn, Διεθνής Πολιτική Οικονομία Κεφ. 3,4,5

⁵⁴ Η πολιτική των Διεθνών και Ευρωπαϊκών οικονομικών σχέσεων, Παντελής Σκλιάς, Σπύρος Ρουκανάς, Γιώργος Μαρής, εκδόσεις Παπαζήση 2012:21

⁵⁵ Η πολιτική των Διεθνών και Ευρωπαϊκών οικονομικών σχέσεων, Παντελής Σκλιάς, Σπύρος Ρουκανάς, Γιώργος Μαρής, εκδόσεις Παπαζήση 2012:26 ;

οικονομική τους μεγέθυνση, τη διεύρυνση του αντικειμένου τους και την διεθνή τους παρουσία, αντιλαμβανόμαστε ότι πρόκειται για το κατάλληλο πλαίσιο μελέτης.

Το αναλυτικό πλαίσιο του εμπλουτισμένου ρεαλισμού αποτελεί μια ερμηνευτική προσέγγιση που έρχεται να προστεθεί στην προσέγγιση του ρεαλισμού και επιδιώκει να διευρύνει τους αναλυτικούς ορίζοντες της. Το συγκεκριμένο πλαίσιο που υιοθετούμε ως το πιο κατάλληλο για την ανάλυση του ρόλου των ΙΣΕΑ-PMSCs παρέχει την δυνατότητα κριτικής αξιολόγησης των παραμέτρων που συνθέτουν τις παγκόσμιες οικονομικές και πολιτικές σχέσεις και την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Στο πλαίσιο του αξιολογούνται μεταβλητές από πεδία οικουμενικού ενδιαφέροντος όπως το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι νέες τεχνολογίες, οι οποίες βρίσκονταν εκτός του επιστημονικού ενδιαφέροντος των κλασικών ρεαλιστών.

Οι τρεις βασικοί άξονες του είναι:

- η συνεχής και δυναμική διαδικασία ανατροφοδότησης του συστήματος που διαμορφώνει τη κρατική συμπεριφορά στο διεθνή περίγυρο και τελικά το ίδιο το περιβάλλον της παγκόσμιας πολιτικής οικονομίας.
- Η ενσωμάτωση στο πλαίσιο ανάλυσης μεταβλητών που παραδοσιακά είχαν αγνοηθεί από τους κλασικούς ρεαλιστές. Η ενσωμάτωση και άλλων δρώντων εκτός των κρατικών, όπως είδαμε προηγουμένως, καθώς και το ενιαίο της πολιτικής με την οικονομία, του εγχώριου με το διεθνές, εμπλουτίζουν τα εργαλεία ανάλυσης, οδηγώντας σε πληρέστερη μελέτη και ολοκληρωμένη ανάλυση της πραγματικότητας της παγκόσμιας πολιτικής οικονομίας.
- Οι μεταβλητές αυτές μεταξύ τους **αλληλεπιδρούν και δικτυώνονται** αντανακλώντας τη σύνθετη και πολύπλοκη φύση της παγκόσμιας πολιτικής οικονομίας.

Στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται ως αποτέλεσμα αυτής της δυναμικής διαδικασίας, το περιεχόμενο των μεταβλητών επανατοποθετείται και επαναπροσδιορίζεται. Η δικτύωση και η αλληλεπίδραση τους συνεχίζεται αδιάκοπα και ο μηχανισμός ανατροφοδότησης του συστήματος συνεχίζει να λειτουργεί εντείνοντας ακόμη περισσότερο την πολυπλοκότητα⁵⁶.

---

⁵⁶ Η πολιτική των Διεθνών και Ευρωπαϊκών οικονομικών σχέσεων, Παντελής Σκλιάς, Σπύρος Ρουκανάς, Γιώργος Μαρής, εκδόσεις Παπαζήση 2012: 27, 28-37; RODRIK, 1997

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΙΣΑΕ-PMSCs

4.1 Οι κινητήριες δυνάμεις πίσω από την ανάπτυξη της ιδιωτικής αγοράς διεθνούς ασφάλειας

Πολλοί παράγοντες μπορούν να αναφερθούν ότι συνέβαλαν στην ανάπτυξη του κλάδου των ΙΣΑΕ-PMSCs. Για λόγους ανάλυσης και επεξήγησης θα τις ομαδοποιήσουμε σε δύο κατηγορίες:

- Η πρώτη κατηγορία έχει να κάνει με τις μεταβληθείσες εθνικές και διεθνείς συνθήκες, οι οποίες ενίσχυσαν την παγκόσμια αύξηση στην ζήτηση για υπηρεσίες ασφαλείας
- Η δεύτερη κατηγορία έχει να κάνει με τα "υποτιθέμενα" ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα του συγκεκριμένου κλάδου.

4.1.1 Το μεταβαλλόμενο εθνικό και διεθνές περιβάλλον

Στην πρώτη κατηγορία ⁵⁷ μπορούμε να πούμε ότι κυριαρχεί ως βασικός παράγοντας η αλλαγή στην παγκόσμια ζήτηση για την προμήθεια δυνάμεων ασφαλείας⁵⁸. Η κατάρρευση διαφόρων κρατικών δομών σε πολλά αδύναμα κράτη και η ανάφλεξη πολλών συγκρούσεων οδήγησαν σε πάρα πολλά αιτήματα για την παροχή υπηρεσιών ασφαλείας. Τέτοια αιτήματα προέρχονταν από νέα καθεστώτα, διαφωνούντες ή αντιπολιτευόμενους, ΜΚΟ, πολυεθνικές εταιρίες που είχαν αναλάβει την αξιοποίηση πρώτων υλών και ήθελαν να προστατέψουν τις επενδύσεις τους. Η ζήτηση υπηρεσιών αφορούσε κυρίως την παροχή εξωτερικής ένοπλης βοήθειας για την ασφάλεια των συμφερόντων τους. Τα δυτικά κράτη και οι στρατιωτικές δυνάμεις τους ήταν απρόθυμες σε αυτό το περιβάλλον να εμπλακούν σε όλες αυτές τις νέες συγκρούσεις και ιδιαιτέρως εφόσον δεν είχαν εθνικά συμφέροντα ή ενδιαφέροντα στις χώρες αυτές⁵⁹. Ενισχυτικό στοιχείο για την στάση των δυτικών κρατών αποτέλεσε η αποστρόφη των

---

⁵⁷ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 17-20

⁵⁸ Singer 2001/02:193

⁵⁹ Brooks 2000: 132-4 ; Shearer (1998a: 70)

κοινωνιών τους στα ανθρώπινα θύματα μετά την κάλυψη από πολλά **δυτικά** μέσα ενημέρωσης των πρώτων εθνικών πολέμων, ιδιαίτερα στα Βαλκάνια.

Κάποιοι άλλοι αναλυτές μιλούν επίσης για την αδυναμία των δυτικών στρατιωτικών δυνάμεων να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες ενός χαμηλής έντασης εμφυλίου πολέμου ή μιας εσωτερικής σύγκρουσης⁶⁰. Σε κάθε περίπτωση δημιουργήθηκε κενό ανάμεσα σε **«προσφορά» και «ζήτηση»** για δυνάμεις ασφαλείας γεγονός που καλύφθηκε από τον ιδιωτικό τομέα.

Πολλοί αναλυτές θεωρούν σημαντική την διασύνδεση τριών διεθνών γεγονότων με την αύξηση της ζήτησης για τις υπηρεσίες ασφαλείας του ιδιωτικού τομέα. Αυτά τα γεγονότα είναι: **το παγκόσμιο περιβάλλον μετά την επίθεση της 9/11 στις ΗΠΑ και οι στρατιωτικές επεμβάσεις σε Ιράκ και Αφγανιστάν που ακολούθησαν**. Σύμφωνα με στοιχεία μελετών αυτοί οι πόλεμοι κόστισαν στις ΗΠΑ για την περίοδο 2001-2011 περίπου 4 τρις δολάρια, σημαντικό ποσοστό εκ των οποίων πήγε στις ΙΣΑΕ-PMSCs, δημιουργώντας σημαντική αύξηση στις εργασίες τους. Το σίγουρο είναι ότι αποτέλεσε την αφορμή για την φάση ανάπτυξης του κλάδου, **την διεθνοποίηση των εταιριών** και την απόκτηση από πλευράς τους της **απαραίτητης τεχνογνωσίας** για το μέλλον.

Μια ακόμη ερμηνεία αποτελεί το γεγονός ότι υπήρξε μεταβολή στις στρατιωτικές και αστυνομικές δυνάμεις του δυτικού κόσμου με στόχο την εξοικονόμηση δημοσίων δαπανών.

Πρέπει να τονιστεί όμως ότι αυτή η τάση είχε ξεκινήσει στο πλαίσιο της ιδεολογικής κυριαρχίας του νεοφιλελευθερισμού την δεκαετία του 1980 με ευρύ κύμα ιδιωτικοποιήσεων δημοσίων υπηρεσιών ασφαλείας, όπως η λειτουργία των φυλακών, ο έλεγχος των μεταναστών και οι έλεγχοι στα αεροδρόμια⁶¹. Επίσης είναι σημαντικό ότι δόθηκε έμφαση στον έλεγχο της εγκληματικότητας με σύγχρονες τεχνικές και εκπαίδευση και ενεργοποίηση των κοινωνιών⁶².

Αναφορικά με τις αντίστοιχες μεταρρυθμίσεις στο στρατό, αυτές έλαβαν χώρα στην Ευρώπη και την Βόρεια Αμερική αμέσως μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου. Μειώθηκε το μέγεθος του στρατού, αχρηστεύθηκε στρατιωτικός εξοπλισμός και δημιουργήθηκε ένα πλεόνασμα στρατιωτικής εμπειρίας, το οποίο κατευθύνθηκε αμέσως στις ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας. Έφτασαν στο σημείο ορισμένες χώρες να ανησυχήσουν από τη διαρροή εμπειριών

---

⁶⁰ Brayton 2002: 308

⁶¹ Abrahamsen and Williams 2009:4 ; Krahnmann 2008:393

⁶² Garland 1996: 452 ;

στρατιωτικών προς τον ιδιωτικό αμυντικό τομέα καθώς και για και την αποψίλωση μυαλών- **“brain-drain”** που λάμβανε χώρα⁶³.

Τέλος οι συμβατικές αμυντικές δυνάμεις είναι πλέον εκτός από μικρότερες και τελείως διαφορετικές σε δομές, καθώς ασχολούνται μόνο με τις **σημαντικές και βασικές υπηρεσίες** της επιχειρησιακής δομής, ενώ οι υπόλοιπες εκτελούνται από τις συνεργαζόμενες ιδιωτικές εταιρίες. Άλλαξε το μοντέλο από “πλήρη ετοιμότητα” με δικές τους δυνάμεις σε “βασική αποτελεσματικότητα”. Για λόγους μάλιστα **χρηματοροών** η συνεργασία πλέον των κρατικών δομών με τις ιδιωτικές εταιρίες φθάνει **μέχρι και στην χρηματοδότηση** από αυτές προγραμμάτων που αφορούν τις κρατικές υπηρεσίες ασφαλείας⁶⁴.

Η τάση λοιπόν είναι σαφής και μη αναστρέψιμη για την όλο και μεγαλύτερη σχέση και συνεργασία του ιδιωτικού τομέα ασφαλείας με τις κρατικές δομές⁶⁵. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι το Υπουργείο Αμύνης της Αμερικής αθροίζει το δυναμικό των ΙΣΑΕ-PMSCs στην εθνική πολεμική του δυνατότητα. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το στρατιωτικό προσωπικό των εταιριών ξεπερνά στο Αφγανιστάν και το Ιράκ τον επίσημο αριθμό των εκεί εδρευομένων αμερικανών στρατιωτών.

4.1.2 Τα “υποτιθέμενα” πλεονεκτήματά των ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας

Σχετικά με τα πλεονεκτήματα χρησιμοποίησης των ΙΣΑΕ-PMSCs⁶⁶ μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

- Σημαντικότερο πλεονέκτημα είναι η δυνατότητα που δίνεται μέσω της υποκατάστασης εργασιών από τις ιδιωτικές εταιρίες να μειωθούν σημαντικά οι δημόσιες δαπάνες για την Εθνική Ασφάλεια. Σε περιόδους ειρήνης τα κράτη δεν χρειάζεται να διατηρούν, εκπαιδεύουν και συντηρούν σημαντικές στρατιωτικές δυνάμεις που περιμένουν αδρανείς. Σε οποιαδήποτε έκτακτη και επείγουσα ανάγκη έχουν την δυνατότητα να την βρουν άμεσα και φθηνότερα από τις ΙΣΑΕ-PMSCs⁶⁷.

---

⁶³ Spearin 2005:247

⁶⁴ Krahnann (2005a) : 253

⁶⁵ The Constantinos Karamanlis Institute for Democracy Yearbook 2010, the Privatizations of Defense and Security: Risks and opportunities, Nikolaos Tzifakis: 64-65

⁶⁶ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 21-25

⁶⁷ Fredland 2004: 210-215

- Επιπλέον, όταν τα κράτη προσλαμβάνουν τις ιδιωτικές εταιρίες για να επιτελέσουν έργα σε χώρες του εξωτερικού τα λειτουργικά τους κόστη μειώνονται σημαντικά. Αυτό συμβαίνει γιατί είναι διαδεδομένη η χρήση από τις εταιρίες ντόπιων υπεργολάβων για την επιτέλεση των εργασιών με μισθούς πολύ χαμηλούς εν συγκρίσει με τον επίσημο στρατό.
- Οι σημαντικές σε μέγεθος ιδιωτικές εταιρίες έχουν την δυνατότητα να σημειώνουν ακόμη μεγαλύτερη μείωση του λειτουργικού τους κόστους καθώς μπορούν να κινητοποιούν το καλύτερο σε σχέση κόστους-όφελος-αποτελεσματικότητας εργατικό δυναμικό από διάφορες χώρες, το οποίο μάλιστα να έχει ξανά-συνεργαστεί μαζί τους⁶⁸. Είναι ενδεικτικό ότι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των αμερικανικών υπηρεσιών, **στο Ιράκ μόνο 2,8 % και στο Αφγανιστάν 8,8 % είναι Αμερικανοί πολίτες ή πολίτες άλλων συμμαχικών κυβερνήσεων**⁶⁹. Σε κάθε περίπτωση, στην σημερινή περίοδο της οικονομικής κρίσης το επιχείρημα της μείωσης κόστους και διαφύλαξης πόρων είναι **πολύ σημαντικό** και βοηθά να μειωθούν ελλείμματα και πόροι.
- Ακόμη ένα πλεονέκτημα για τις ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας είναι το γεγονός ότι οι στρατιωτικοί που προσλαμβάνουν είναι **βετεράνοι με επαγγελματισμό και ταυτόχρονα υψηλές προδιαγραφές, προσόντα και εξειδίκευση**.
- Επιπλέον, λόγω του ότι οι εταιρίες για τις οποίες εργάζονται έχουν ως τελικό στόχο το κέρδος οι στρατιωτικοί που ανήκουν στο δυναμικό τους είναι προσεκτικοί στην εκτέλεση των καθηκόντων τους **επιδιώκοντας τις λιγότερες δυνατές απώλειες τόσο σε δυναμικό όσο και σε αμάχους για να αποφύγουν αρνητική δημοσιότητα**.
- Ο επαγγελματισμός τους επίσης χρησιμοποιείται όταν πέφτουν καθεστώτα κρατών και χρειάζεται να τηρηθεί η δημόσια τάξη στην χώρα. Αυτό αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την κυβέρνηση και την κοινωνία έναντι των ντόπιων εργολάβων ή υπεργολάβων που διαθέτουν προσωπικό με φτωχή εκπαίδευση και αβέβαιο παρελθόν⁷⁰.
- Στην ίδια λογική οι εταιρίες βοηθούν άμεσα **στην προστασία του προσωπικού και των εγκαταστάσεων διεθνών αποστολών των Ηνωμένων Εθνών ή ΜΚΟ**. Έτσι μπορούν να αντικαθιστούν κατά περίπτωση τις δυσκίνητες και μη αποτελεσματικές

⁶⁸ McCoy 2010 : 676

⁶⁹ Unites States Central Command 2011:3

⁷⁰ Leander 2005a 609-610

διακρατικές αποστολές διεθνών οργανισμών σε εμφύλιες συγκρούσεις επιβάλλοντας πιο γρήγορα σταθερότητα και διατήρηση της ειρήνης⁷¹.

- Μπορούν επίσης σε περίπτωση ανθρωπιστικών καταστροφών να ανταποκριθούν άμεσα χωρίς να έχουν τα προβλήματα συντονισμού των υπολοίπων διακρατικών δομών. Ως τέτοιο παράδειγμα αποτυχίας της διεθνούς κοινότητας αντιμετωπίζεται η γενοκτονία στη Ρουάντα το 1994, η οποία θα είχε αποφευχθεί εάν είχε επιλεγεί η αποστολή μιας ιδιωτικής εταιρίας ασφαλείας έναντι της κρατικής προσπάθειας, η οποία απέτυχε καθώς δεν βρέθηκαν οι απαραίτητοι ντόπιοι στρατιώτες να την στελεχώσουν⁷².
- Σε αντίθεση με τις κυβερνήσεις που αντιμετωπίζουν πίεση από το εσωτερικό να αποσύρουν τις στρατιωτικές τους αποστολές από περιοχές υψηλού ρίσκου, οι ΙΣΑΕ-PMSCs έχουν την δυνατότητα να παραμένουν μεγαλύτερο διάστημα σε εμπόλεμες περιοχές με χαμηλότερο κόστος. Επίσης για μεσοπρόθεσμες περιόδους παραμονής αποτελούν την κατάλληλη λύση.
- Οι ΙΣΑΕ-PMSCs προσφέρουν στην κυβέρνηση που τους έχει προσλάβει μία χαλαρή σχέση συνεργασίας, η οποία μπορεί οποιαδήποτε στιγμή επιθυμεί να άρει την υποστήριξη της στην ιδιωτική εταιρία (plausible deniability)⁷³.
- Ισχυρό είναι το επιχειρήμα που χρησιμοποιείται από τις ιδιωτικές εταιρίες για το υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας των στελεχών τους. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι συνδέουν την επιτυχία σε πολεμικές επιχειρήσεις με το βαθμό χρήσης υψηλής εξειδίκευσης και τεχνολογικά προηγμένου πολεμικού εξοπλισμού. Αυτή την εκπαίδευση και εξειδίκευση διαθέτουν τα στελέχη των ιδιωτικών εταιριών, αφού αποτελούν τους χειριστές και συντηρητές για υψηλής εξειδίκευσης όπλα όπως τα Predators-UAV και τα Global Hawk αεροσκάφη⁷⁴.
- Αναφορικά με την δημιουργία και εκπαίδευση ΝΕΩΝ κρατικών στρατιωτικών δομών, οι ιδιωτικές εταιρίες διευρύνουν τις δυνατότητες τους μέσα από συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχουν και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση του εκδημοκρατισμού των χωρών⁷⁵.

---

⁷¹ Brayton 2002:321

⁷² Bures 2005:539; Shearer 2001:30

⁷³ Mandel 2001:132

⁷⁴ Mobley 2004:34

⁷⁵ Mc Fate 2008: 647,652

- Σε ότι αφορά τις υπηρεσίες στρατιωτικής υποστήριξης-logistics η ανάθεση τους σε ιδιωτικές εταιρίες, εκτός της μείωσης του κόστους και της αποτελεσματικής κάλυψης των αναγκών των δομών του κράτους, δίνει τη δυνατότητα στο κράτος να αφιερώσει περισσότερο χρόνο και ποσοστό του στρατιωτικού προσωπικού στην ανάπτυξη και προετοιμασία πολεμικής ικανότητας και επομένως να αυξήσει την ισχύ του⁷⁶.
- Τέλος, όπως αποδείχτηκε στην περίπτωση της παροχής υπηρεσιών προστασίας και ασφάλειας για την ναυτιλία στην Σομαλία, οι ιδιωτικές εταιρείες έχουν την δυνατότητα να παρέχουν αξιόπιστες λύσεις ταχύτατα ακόμη και σε μη προβλέψιμες και έκτακτες καταστάσεις⁷⁷.

Συνοψίζοντας τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν για τα πλεονεκτήματα των ιδιωτικών εταιριών ασφάλειας μπορούμε να πούμε ότι η εντυπωσιακή ανάπτυξη του κλάδου οφείλεται στο γεγονός ότι τα κράτη άφησαν ένα **“πιεστικό κενό ασφαλείας”**, το οποίο όφειλαν να καλύψουν οι ΙΣΑΕ-PMSCs. Εκτός από την κάλυψη αυτού του κενού, έπρεπε ταυτόχρονα να μην αφήσουν εταιρίες με κακή φήμη να καλύψουν τις ανάγκες που είχαν δημιουργήσει⁷⁸.

Είναι σημαντικό επίσης να αναφέρουμε ότι οι ενέργειες των ΙΣΑΕ-PMSCs δεν απειλούν ή θέτουν σε αμφισβήτηση την εθνική κυριαρχία κρατών.

Τα κυρίαρχα κράτη- και ιδιαιτέρως οι Super Powers ασκούν καλύτερο έλεγχο στα αδύναμα κράτη μέσω των ιδιωτικών εταιριών. Οι κρατικές οντότητες των Super Powers αντιπροσωπεύουν τους σημαντικότερους και μεγαλύτερους πελάτες στην αγορά και σε μερικές περιπτώσεις είναι μέτοχοι των ιδιωτικών εταιριών.

Πολλές από αυτές τις εταιρίες - για να ενισχυθεί το επιχειρημά μας ότι αποτελούν άλλο ένα μοχλό για την ενίσχυση της ισχύος των σημαντικών κρατών- **αρνούνται να αναλάβουν ένα συμβόλαιο εάν οι χώρες στις οποίες εδρεύουν διαφωνούν.**

Οι ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας λοιπόν θα πρέπει να κατανοηθούν ως απλά «εργαλεία» στη διάθεση των κρατών, διεθνών οργανισμών, ΜΚΟ, πολυεθνικών και ιδιωτών για την προστασία της ασφάλειας τους⁷⁹.

⁷⁶ Leibstone 2007:6

⁷⁷ Bennett 2010

⁷⁸ Leander 2005a:610

⁷⁹ Leander 2005b:806-7

4.3 Παρουσίαση δραστηριότητάς των Ιδιωτικών εταιριών στις αποστολές των Ηνωμένων Εθνών και Ανθρωπιστικών Οργανώσεων

4.3.1 ΙΣΕΑ-PMSCs και Ηνωμένα Έθνη

Η συνεργασία ΙΣΕΑ-PMSCs με τις υπηρεσίες των Η.Ε. και διεθνείς ανθρωπιστικές οργανώσεις δεν έχει ακόμη συγκεντρώσει σημαντικό ενδιαφέρον στην πολιτική συζήτηση των κρατών καθώς και στην ακαδημαϊκή έρευνα. Δεν υπάρχουν ούτε συστηματικά στοιχεία για το σκοπό, τύπο και επιπτώσεις που προκύπτουν από αυτή την συνεργασία, τόσο για τις εταιρίες όσο και για τους οργανισμούς που τους προσλαμβάνουν. Σε μία έκθεση του 'International Alert' διαφαίνεται μια «ξεκάθαρη αυξητική τάση χρήσης τους» εκφραζόμενη από έναν αυξανόμενο αριθμό συμβολαίων μεταξύ ανθρωπιστικών οργανώσεων και ΙΣΕΑ-PMSCs «οι συνέπειες των οποίων και τα συμπεράσματα αυτής της τάσης(...) έχουν λίγο κατανοηθεί»⁸⁰. Διαθέσιμα στοιχεία για τα συμβόλαια των Ηνωμένων Εθνών, παρότι μη ολοκληρωμένα, δείχνουν ότι ο Οργανισμός δίνει υψηλή προτεραιότητα στην πρόσληψη ΙΣΕΑ-PMSCs σε ένα περιβάλλον περιορισμένων διαθέσιμων πόρων. Τα καταγεγραμμένα συμβόλαια παροχής υπηρεσιών ασφαλείας αυξήθηκαν από \$ 44 εκ. το 2009 σε \$ 76 εκ. το 2010 και \$ 113,8 το 2011^{81,82}. Οι δύο μεγαλύτερες υπηρεσίες των Η.Ε. που χρησιμοποίησαν μέχρι το 2012 ιδιωτικές εταιρίες σε περιβάλλον απόλυτης μυστικότητας, αρνούμενες να δώσουν στοιχεία για τον τύπο των υπηρεσιών, τις διαδικασίες επιλογής και το ύψος των συμβολαίων, είναι οι UN High Commissioner for Refugees-UNHCR και UN Development Program-UNDP.

Μέχρι το 2013 τα κράτη μέλη δεν είχαν συζητήσει ανοιχτά την χρήση από τον Οργανισμό των ΙΣΕΑ-PMSCs, εφαρμόζοντας έστω απρόθυμα την προτροπή του Γ.Γ. των Η.Ε. «Don't ask-don't Tell». Το 2012 μετά από πραγματική «εξέγερση» των υπηρεσιών των Η.Ε. και μεγάλης ομάδας κρατών, η 5^η επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ, αρμόδια για θέματα διοικητικής υποστήριξης και προϋπολογισμού έβγαλε απόφαση για την ανάγκη να ολοκληρωθούν οι εσωτερικές πολιτικές για τη χρήση των ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας ως

---

⁸⁰ Vaux 2002: 16

⁸¹ Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 6

⁸² Dangerous Partnership June 2012, Private Military and Security companies and the UN, Lou Pingeot 7

έσχατη επιλογή-‘last resort option’. Αυτό οδήγησε στα τέλη του 2012 στην έκδοση από το UN Department of Safety and Security νέων διαδικασιών για την χρήση των εταιριών. Πρόκειται για την πρώτη προσπάθεια να τυποποιηθούν κανόνες στην χρήση ενόπλων εταιριών ασφαλείας-‘armed security services’ μέσα στο σύστημα των Η.Ε. Επιπλέον, καλύφθηκε και ένα κενό αρμοδιότητας που υποτίθεται ότι υπήρχε στην γραφειοκρατία του Οργανισμού, με τον ορισμό του αρμόδιου Αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα για την προστασία και την ασφάλεια ως επιβλέποντος αυτών των υπηρεσιών. Τέλος, απαιτείται από όλες τις υπηρεσίες και τμήματα του ΟΗΕ να ενημερώνουν και να ακολουθούν τις διαδικασίες όταν προσλαμβάνουν ΙΣΕΑ-PMSCs⁸³. Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα διαφάνειας και συμμόρφωσης από τα Η.Ε., τα οποία θα έπρεπε να λειτουργούν ως πρότυπο για τα κράτη μέλη και τις ανθρωπιστικές οργανώσεις⁸⁴.

4.3.2 ΙΣΕΑ-PMSCs και Ανθρωπιστικές Οργανώσεις

Υπάρχουν αρκετές μεθοδολογικές προσεγγίσεις που εξηγούν το πλαίσιο συνεργασίας ΙΣΕΑ-PMSCs με αντικείμενο την βελτίωση της ασφάλειας των προσωπικού των ανθρωπιστικών οργανώσεων τόσο των ιδιωτικών όσο και αυτών που υπάγονται στα Ηνωμένα έθνη.

Η πιο διαδεδομένη είναι αυτή του “**Τριγώνου Ασφαλείας-Security Triangle**” η οποία **παρουσιάστηκε το 1998 και περιλαμβάνει τρεις βασικές στρατηγικές: αποδοχή-acceptance, προστασία-protection και πρόληψη- deterrence (Bradant 1998).**

Η προσέγγιση της αποδοχής βασίζεται στην διασφάλιση από τις ιδιωτικές εταιρίες, μέσω της χρήσης ήπιων-soft μέσων, της ασφάλειας των εργαζομένων του ΟΗΕ σε ανθρωπιστικές αποστολές. Για να γίνονται αποδεκτοί από τις τοπικές κοινωνίες ως αμερόληπτοι θα πρέπει να είναι ενήμεροι για την πολιτικό-στρατιωτική κατάσταση, να δείχνουν πολιτιστική ευαισθησία και να λειτουργούν επιτυχάνοντας στενή συνεργασία με τις τοπικές αρχές.

Η προσέγγιση της προστασίας προϋποθέτει την αλληλεπίδραση και συνύπαρξη με τις άλλες δύο προσεγγίσεις αυτές της αποδοχής και της πρόληψης. Περιλαμβάνει μέτρα όπως ο

---

⁸³ Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 9-10

⁸⁴ UN Working Group on the Mercenaries as a means of Violating Human Rights and Impeding the exercise of the right of peoples t Self Determination (2013b)

κατάλληλος εξοπλισμός επικοινωνιών μέχρι την υλοποίηση και σχεδιασμό των κατάλληλων επιχειρησιακών προδιαγραφών με στόχο την μείωση του ρίσκου⁸⁵.

Η προσέγγιση της πρόληψης περιγράφει την παράλληλη χρήση σκληρών- hard μέτρων και προληπτικών στρατηγικών με στόχο την αύξηση της συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών για να αυξηθεί η ασφάλεια του προσωπικού των ανθρωπιστικών αποστολών. Η πιο διαδεδομένη όμως ενέργεια στο πλαίσιο αυτό είναι η συνοδεία του προσωπικού των ανθρωπιστικών αποστολών από άοπλους ή οπλισμένους φύλακες των ΙΣΕΑ-PMSCs⁸⁶.

Η στάση των **διεθνών ανθρωπιστικών οργανώσεων** όπως και των αντίστοιχων τμημάτων του ΟΗΕ για την χρήση ΙΣΕΑ-PMSCs άλλαξε σταδιακά. Συγκεκριμένα, από την αρχική στάση οργανώσεων όπως οι Γιατροί χωρίς Σύνορα-MSF ή το Διεθνές Συμβούλιο του Ερυθρού Σταυρού- ICRC όταν, δημοσίως, αποδοκίμαζαν τη χρήση ΙΣΕΑ-PMSCs για να αποφύγουν τον κίνδυνο να απεμπολήσουν τις αρχές της ουδετερότητας και ανεξαρτησίας,⁸⁷ οδηγήκαμε από το 2004 και μετά στη σταδιακή αλλαγή της στάσης τους υπέρ της υιοθέτησης των υπηρεσιών τους. Το ICRC λαμβάνει πιο επιεική στάση και τον Αύγουστο του 2004 ανακοινώνει την απόφασή του να «διερευνήσει περαιτέρω (...) τις επαφές του με Ιδιωτικές Εταιρίες Ασφάλειας» και αποδέχεται να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες τους «μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αποκλειστικά για την προστασία των εγκαταστάσεών του»⁸⁸. Ομοίως, το 2004 κατά τη διάρκεια ενός σεμιναρίου της Ύπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες (UN High Commissioner for Refugees) οι συμμετέχοντες διαπίστωσαν την πραγματικότητα ότι για έναν αριθμό των υπαρχουσών UNHCR επιχειρήσεων η καλύτερη προσέγγιση είναι αυτή της «Προστασίας-Αποτροπής»⁸⁹.

Αποτέλεσμα αυτών ήταν η σταδιακή μετακίνηση στην στρατηγική διαχείρισης της ασφάλειας για Διεθνείς ΜΚΟ-INGOs και Οργανισμούς των Η.Ε. από το δόγμα της «Αποδοχής-Προστασίας» σε εκείνο της «**Προστασίας-Αποτροπής**».

Στο πλαίσιο αυτό παρόλο που αρχικά τόσο οι υπηρεσίες του ΟΗΕ, όσο και οι INGOs και οι ανθρωπιστικές οργανώσεις χρησιμοποιούσαν μικρές τοπικές εταιρίες ή επαγγελματίες, πλέον χρησιμοποιούν τις μεγάλες και σημαντικές ιδιωτικές εταιρίες παροχής στρατιωτικών

---

⁸⁵ Martin 1999:4

⁸⁶ Private Military and Security Companies 2007, Liaison Dangerousness: the Cooperation between Private Security Companies and Humanitarian Aid Agencies, Marc von Boemcken 262-263

⁸⁷ Krahenbuln 2004:510

⁸⁸ ICRC 2004, Sandoz 1999a: 20

⁸⁹ UNHCR 2004

υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφαλείας. Τέτοια είναι η Armor Group (www.armorgroup.com), η οποία χρησιμοποιείται από ICRC UN agencies και τη Humanitarian Aid Development of the European Commission , έχοντας αναπτύξει για λογαριασμό τους προσωπικό σε 30 χώρες και λειτουργώντας γραφεία σε 10 χώρες της Αφρικής.⁹⁰ Το εύρος των υπηρεσιών ασφαλείας που είναι διαθέσιμες από τις εταιρίες **στις ανθρωπιστικές οργανώσεις** διαφοροποιείται και ποικίλει από σχετικά "ήπιες-soft" μέχρι "σκληρές-hard". Λαμβάνοντας υπόψη την κατηγοριοποίηση που έχει γίνει με βάση την βιβλιογραφία το αντικείμενο των εταιριών αυτών μπορεί να ποικίλει από την παροχή ασφάλειας με φρουρό μέχρι την ενεργή συμμετοχή σε πολεμικές εμπλοκές⁹¹.

4.3.3 τυπολογία των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ΙΣΑΕ-PMSCs σε UN-International-NGOs

Η τυπολογία των βασικών κατηγοριών υπηρεσιών που προκύπτουν μέσα από την συνεργασία ΙΣΕΑ και Ανθρωπιστικών Οργανισμών- Humanitarian Aid Agencies αφορά⁹²:

- "Φυσική" παρουσία ασφαλείας, η οποία περιλαμβάνει τη φυσική παρουσία άοπλων συνοδών για αποστολές και φύλαξη κτιρίων ή και την ένοπλη συνοδεία φρουρών σε μεταφορές και διανομή φορτίων, όπως έγινε για την οργάνωση Care International και το World Food Programme-WFP.
- Υπηρεσίες συμβουλευτικές και εκπαιδευτικές, όπως η διαχείριση κινδύνου, η διαχείριση απαγωγών-λύτρων, η αξιολόγηση ασφαλείας μέτρων και χώρων.
- Υπηρεσίες υποστήριξης ασφαλείας, οι οποίες περιλαμβάνουν όλες τις υπηρεσίες υποστήριξης που είναι αναγκαίες για να λειτουργήσουν οι δύο προηγούμενες κατηγορίες όπως εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, ανάληψη παντός είδους μεταφορών και logistics. Μάλιστα δύο από τις σημαντικότερες αμερικάνικες εταιρίες που δραστηριοποιούνται σε αυτή την κατηγορία παρέχουν, όπως διαφημίζουν στις ιστοσελίδες τους, σε κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς πελάτες, επιπλέον την δυνατότητα να αποσπών ή να αναπτύσσουν μικρούς στρατούς (www.armorgroup.com , www.dyn-intl.com).

---

⁹⁰ Nakano/Seiple 2002:24

⁹¹ Peter W. Singer 2003b: 40-48, Caparini/Schreier 2005: 38,

⁹² Private Military and Security Companies 2007, Liaison Dangerousness: the Cooperation between Private Security Companies and Humanitarian Aid Agencies, Marc von Boemcken 264-266

4.4. Παρουσίαση Μειονεκτημάτων Προβλημάτων των Ιδιωτικών εταιριών Ασφαλείας

4.4.1 Μειονεκτήματα-Προβλήματα

Παρά το γεγονός ότι ο ρόλος που έχουν διαδραματίσει έως τώρα οι ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας έχει αναδείξει πολλές θετικές πτυχές της χρησιμοποίησής τους, υπάρχουν ταυτόχρονα μειονεκτήματα και προβλήματα που έχουν παρουσιαστεί και έχουν απασχολήσει και την έρευνα.

Το βασικό πρόβλημα αφορά τη νομική αρμοδιότητα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο καθώς και τις δυσκολίες στην άσκηση εποπτείας και ελέγχου των ΙΣΕΑ-PMSCs.

- Το πρώτο πρόβλημα είναι αυτό της έλλειψης σαφούς εφαρμοζόμενου νομικού πλαισίου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ακόμη και ο ορισμός του «μισθοφόρου» στο διεθνές δίκαιο είναι πολύ «χαλαρός». Το γεγονός ότι μειώνονται οι διακρατικές συγκρούσεις έναντι των εσωτερικών μεταφέρει το νομικό πλαίσιο εποπτείας των εταιριών αυτών σε εθνικό επίπεδο. Τόσο η εφαρμογή του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, όσο και η διαβούλευση για τη διαμόρφωση νέου στο εθνικό ή διεθνές επίπεδο υπολείπεται του ταχύτατου ρυθμού επέκτασης των συγκεκριμένων εταιριών. Η πλειοψηφία των εθνικών νόμων αγνοεί τη σύγχρονη μορφή και το εύρος των δραστηριοτήτων που καλύπτουν οι ΙΣΕΑ-PMSCs και περιορίζεται ακόμη στον ορισμό του μισθοφόρου⁹³.
- Διαπιστώνεται ότι η εθνική νομοθεσία μπορεί μακροπρόθεσμα να μην συμβαδίζει με τον συνεχώς μεταβαλλόμενο χαρακτήρα των ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας. Καθώς πρόκειται για πολυεθνικές εταιρίες, υπάρχει η δυνατότητα να μεταφέρουν την έδρα τους ή να ιδρύουν θυγατρικές όταν μια εθνική νομοθεσία δεν είναι «φιλική» ή τους δημιουργεί προβλήματα εικόνας. Επομένως, για να βελτιωθεί η εποπτεία τους θα πρέπει να επικαιροποιηθεί η νομοθεσία σε εθνικό επίπεδο και να ενισχυθεί από επιπλέον μέτρα και νομοθεσία στο διεθνές επίπεδο.

---

⁹³ Private Military and Security Companies 2007, national Regulatory Regimes for PMSCs and their activities: Benefits and Shortcomings, Andrea Schneiker: 407

Διαχείριση συμβολαίων και εξοικονόμηση πόρων

- Τα κράτη δεν επιτρέπουν στον ανταγωνισμό μεταξύ των εταιριών παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφαλείας να λειτουργήσει, αναθέτοντας τους απευθείας συμβόλαια. Σύμφωνα με μια μελέτη του 2004 του αμερικανικού Υπουργείου Αμύνης, σε διάστημα έξι ετών μόνο το 40 % των συμβολαίων που εξετάστηκαν **έγιναν υπό καθεστώς πλήρους και ανοικτού ανταγωνισμού**. Αυτό δημιουργεί προβλήματα και ταυτόχρονα μπορεί να ακυρώσει το πλεονέκτημα της μείωσης του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών⁹⁴.
- Επιπλέον του προηγούμενου μειονεκτήματος της διαδικασίας ανάθεσης, προκύπτει ότι ένα κράτος μπορεί να αναθέσει πολύ εξειδικευμένες υπηρεσίες ή εξοπλισμό που παρέχει μια μόνο εταιρία δημιουργώντας **ένα μονοπώλιο** μαζί της. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε εδώ τη θεωρία του Porter για τη δημιουργία σχέσης απόλυτης εξάρτησης από αυτόν⁹⁵.
- Ένα ακόμη πρόβλημα από τα μακροπρόθεσμα **cost-plus τύπου συμβόλαια** προς ΙΣΑΕ-PMSCs είναι το γεγονός ότι οι εταιρίες ενδιαφέρονται για αυτά καθώς το κέρδος τους είναι ένα προσυμφωνημένο ποσοστό επί του συμβολαίου. Επομένως, η εταιρία έχει κέρδος από το ποσοστό της και ακόμη μεγαλύτερο εάν η κοστολόγηση των συμφωνημένων υπηρεσιών αυξηθεί⁹⁶.
- Το πιο σημαντικό όμως πρόβλημα που υπάρχει από την ανάθεση σε ιδιώτες των υπηρεσιών ασφαλείας είναι η αδυναμία να **αποφευχθούν παραλείψεις και αβλεψίες** στα συμβόλαια. Είναι αντιληπτό ότι η ανάθεση όλο και περισσότερων δραστηριοτήτων στις εν λόγω εταιρείες έχει γιγαντώσει τον αριθμό των συμβολαίων με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η λεπτομερής παρακολούθησή τους. Μόνο για την περίοδο από την έναρξη των επιχειρήσεων στο Ιράκ μέχρι και τον Ιούνιο του 2011 είχαν υπογραφεί 34.728 συμβόλαια αξίας \$ 35,9 δις⁹⁷.

⁹⁴ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 34

⁹⁵ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 34

⁹⁶ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 34-35

⁹⁷ Special Inspector General for Iraq Reconstruction 2011:43

- Η έλλειψη αρμόδιου προσωπικού για την παρακολούθηση των συμβολαίων είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τόσο τα κράτη όσο και οι εταιρίες. Στις ΗΠΑ για παράδειγμα οι αρμόδιες υπηρεσίες διαπίστωσαν ότι την περίοδο 1992-2006 αυξήθηκε σε ποσοστό 331 % η αξία των συμβολαίων με ΙΣΑΕ-PMSCs και κατά 654 % ο αριθμός αυτών. Την ίδια περίοδο το αρμόδιο προσωπικό για την σύναψη, παρακολούθηση και έλεγχο των συμβάσεων από δέκα χιλιάδες υπαλλήλους μειώθηκε περίπου στο μισό και παραμένει στάσιμο έκτοτε. Οι δε επιτόπιοι έλεγχοι περιορίστηκαν σε ποσοστό μόλις 38 % επί του συνόλου των συμβολαίων. Επίσης, το προσωπικό δεν είναι κατάλληλα ενημερωμένο για το αντικείμενο ελέγχου και το σύνολο των πληροφοριών επί των συμβολαίων⁹⁸. Έρευνα που έγινε στις ΗΠΑ έδειξε ότι σε σύνολο 69 ελέγχων από το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Αμύνης στους 65 διαπιστώθηκαν σοβαρότατα προβλήματα διάρθρωσης των συμβάσεων που τις καθιστούσαν ανυπόληπτες και επικίνδυνες. Επιπλέον, διαπιστώθηκε έλλειψη ελέγχου σε υπεργολάβους, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις παρουσιάστηκαν φαινόμενα αυτό-αξιολόγησης από τις εταιρίες⁹⁹. Σε κάθε αντίστοιχη περίπτωση στον ιδιωτικό τομέα θα εγείρονταν θέματα υπέρ-τιμολόγησης και αναποτελεσματικότητας¹⁰⁰.
- Η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για την παρακολούθηση συμβολαίων τα οποία αφορούν πολύ εξειδικευμένες υπηρεσίες ή χρήση ανώτερων τεχνολογικά συστημάτων είναι ένα από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες των σημαντικότερων χωρών-πελατών.
- Ένα σοβαρό θέμα που προέκυψε κατά την εξέταση των συμβολαίων είναι το γεγονός ότι όταν πραγματοποιούνταν σοβαροί έλεγχοι εμφανίζονταν από την πλευρά των εταιριών η υπόνοια-απειλή διακοπής της σύμβασης και των παρεχόμενων υπηρεσιών, γεγονός που δεν επιθυμούσαν τα κράτη και οι οργανισμοί, καθώς θα δημιουργούσε επιχειρησιακό πρόβλημα σύμφωνα με τους στρατιωτικούς¹⁰¹.
- Στην εξέταση συμβολαίων ιδιωτικών εταιριών εμφανίστηκαν προβλήματα κακοδιαχείρισης και απάτης με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις χρεώσεις υπηρεσιών που δεν συμπεριλαμβάνονταν στη συμφωνία, ή την μη ύπαρξη αποδείξεων για το

⁹⁸US Commission on Army Acquisition and Program Management in Expeditionary Operations 2007: 28- 30

⁹⁹ US General Accounting Office 2009:2

¹⁰⁰ Leander 2005b:821

¹⁰¹ Risen 2008

κόστος των υπαλλήλων που απασχολούσαν. Έχουν καταγράψει ακόμη και περιπτώσεις σύναψης συμβολαίων που δεν ήταν απαραίτητα. Τέτοιο παράδειγμα είναι συμβόλαιο για την παροχή αδιάλειπτης εφεδρικής ηλεκτρικής ισχύος στις αμερικανικές στρατιωτικές βάσεις στο Κόσσοβο χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο. Μια άλλη περίπτωση απάτης αφορά τη χρέωση σε έξοδα συμβολαίου από υπαλλήλους της Blackwater στην Καμπούλ των υπηρεσιών από πόρνες.¹⁰²

- Αναφορικά με το προσωπικό που εργάζεται για τις εταιρίες τα προβλήματα εστιάζονται στην διαδικασία επιλογής του τόσο από την ανάδοχο εταιρία όσο και από τους υπεργολάβους που χρησιμοποιεί, ιδιαίτερα εάν είναι ντόπιοι. Πρόβλημα επιπλέον αποτελεί το γεγονός ότι οι εταιρίες δεν μπορούν να ελέγξουν το αντικείμενο για το οποίο προσέλαβαν τον υπεργολάβο. Σε έλεγχο που πραγματοποιήθηκε σε 24 στρατόπεδα αποκαλύφθηκαν 2.357 εργολάβοι, οι οποίοι επιτελούσαν σύμφυτες δραστηριότητες με κυβερνητικές υπηρεσίες, 1877 περιπτώσεις όπου επιτελούνταν μη εγκεκριμένες υπηρεσίες και 46.000 υπεργολάβοι, οι οποίοι επιτελούσαν εργασίες συμπληρωματικές σε κρατικές δομές, χωρίς η διοίκηση να το γνωρίζει.¹⁰³
- Τέλος αναφορικά με τα σημαντικά μειονεκτήματα που προκύπτουν κατά την σύναψη, διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των συμβάσεων πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι αφορούν ιδιωτικές εταιρίες, οι οποίες σε τελική φάση έχουν στόχο το κέρδος και ως τέτοιες πρέπει να αντιμετωπίζονται με αυστηρότητα από τις αναθέτουσες υπηρεσίες, ιδιαίτερος εφόσον αφορούν θέματα ασφαλείας¹⁰⁴.

Θέματα ασυδοσίας και ατιμωρησίας¹⁰⁵

Πολλά από τα θέματα κριτικής για τις ΙΣΕΑ-PMSCs προέρχονται από την κάλυψη που είχαν στα μέσα ενημέρωσης όταν υπάλληλοι τους προκάλεσαν ή/και συμμετείχαν σε πράξεις βίας, καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κατάχρησης εξουσίας.

- Με αφορμή διάφορα γεγονότα όπως τον θάνατο 17 πολιτών στο Ιράκ από λάθος της Blackwater ή την εμπλοκή υπαλλήλων της DynCorp σε δίκτυο διακίνησης γυναικών και ανηλίκων στη Βοσνία, θα πρέπει να αναδειχθεί το ζήτημα της

¹⁰² Krahnmann (2005a) :260

¹⁰³ US General Accounting Office 2011a:19

¹⁰⁴ Shearer (1998a) ; Carbonnier 2006: 408

¹⁰⁵ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 42-51

πρόσληψης υπαλλήλων χωρίς παράλληλο έλεγχο του ποινικού τους παρελθόντος, ιδιαίτερος εφόσον πραγματοποιείται από υπεργολάβους.

- Η λανθασμένη ή ελλιπής εκπαίδευση και ενημέρωση επί θεμάτων κωδίκων συμπεριφοράς-χρήσης βίας, ιδιαίτερος ντόπιων υπαλλήλων έχει ως αποτέλεσμα την πλημμελή εκτέλεση καθηκόντων τους¹⁰⁶.
- Το πιο σοβαρό μειονέκτημα της βιομηχανίας ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας είναι το αίσθημα και η δυνατότητα ατιμωρησίας που υπάρχει. Λόγω του ότι στις περισσότερες χώρες στις οποίες δραστηριοποιούνται δεν υπάρχει σαφές εθνικό ή διεθνές δίκαιο που να καλύπτει τις πράξεις τους αρμοδίως μένουν ατιμώρητοι. Επιπλέον, υπάρχει μικρή συμμετοχή και απροθυμία των εταιριών για περαιτέρω διερεύνηση περιστατικών όπως αυτά που προαναφέρθηκαν από τις τοπικές αρχές. Η χρήση υπεργολάβων από τις εταιρίες δυσχεραίνει περαιτέρω την αναζήτηση ευθυνών για ποινικές πράξεις. Άλλο ένα τέχνασμα που χρησιμοποιούν είναι η δημιουργία εταιριών ειδικού σκοπού ή θυγατρικών για κάθε συμβόλαιο με στόχο να μειώσουν τον λειτουργικό και επικοινωνιακό κίνδυνο από τέτοια προβλήματα¹⁰⁷¹⁰⁸.
- Θέματα παραβίασης ανθρώπινων δικαιωμάτων από τις ίδιες τις εταιρίες, καθώς προσλαμβάνουν υπαλλήλους από διάφορες φτωχές χώρες με χαμηλούς μισθούς, οι οποίοι ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες, χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα και στοιχειώδεις ανέσεις για την περίοδο που διαρκεί το συμβόλαιο τους. Υπάρχουν ακόμη και περιπτώσεις στις οποίες οι εταιρίες παρακρατούν τα διαβατήρια των υπαλλήλων. Μια τέτοια περίπτωση είχε εμφανιστεί στο Ιράκ με την εταιρία KBR και εκατό υπαλλήλους από Ινδία, Νεπάλ και Μπαγκλαντές. Έχει ενδιαφέρον ότι η απάντησή της ήταν ότι το έκανε για τρεις μήνες ώστε να τους προστατέψει από τους κινδύνους της περιοχής¹⁰⁹.
- Η μεγάλη ατιμωρησία των ΙΣΕΑ-PMSCs και των υπαλλήλων τους είναι ένα κρίσιμο θέμα, προερχόμενο από το ανεπαρκές και θολό κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας του κλάδου¹¹⁰. Όπως εξηγεί ο Shearer (1998:77) η πιο αποδεκτή ερμηνεία για τον μισθοφόρο, η οποία βρίσκεται στο Άρθρο 47 της πρόσθετης

¹⁰⁶ US Senate committee on Armed Services 2010,vi

¹⁰⁷ Carbonnier 2006 410

¹⁰⁸ Leander (2005a): 614

¹⁰⁹ Mc Coy 2010 : 681-5

¹¹⁰ De Nevers 2009: 174

πράξης του πρωτοκόλλου της συνθήκης της Γενεύης, έχει τόσα κενά που δύσκολα θα μπορούσε να βοηθήσει την όποια αυστηρότητα των δικαστηρίων». Επιπλέον, μόνο 32 κράτη έχουν επικυρώσει την Διεθνή Συνθήκη εναντίον της στρατολόγησης, χρήσης, χρηματοδότησης και εκπαίδευσης των μισθοφόρων της 4^{ης} Δεκεμβρίου 1989, η οποία μπήκε σε εφαρμογή μόλις στις 21 Οκτωβρίου 2001. Ανάμεσα σε αυτά τα 32 κράτη δεν υπήρχε καμία από τις Super Power χώρες (ΗΠΑ, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία), όπου έχουν την έδρα τους οι ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας ή από όπου αυτές επιχειρούν μαζικά (Αφγανιστάν, Ιράκ). Σε κάθε περίπτωση όπως αναφέρει ο Jose L. Gomez del Prado (2010)-μέλος του UN Working Group on the Use of Mercenaries- εργαζόμενοι νομίμως ιδρυθέντων ΙΣΑΕ-PMSCs που έχουν συμβόλαια για εργασία σε τρίτες χώρες, σύμφωνα με τη διεθνή νομοθεσία, δεν είναι μισθοφόροι. Άρα ακόμη και αν αυξηθούν οι χώρες που αποδέχονται την συνθήκη δεν σημαίνει ότι θα επιλυθεί το πρόβλημα για τους εργαζόμενους στις εταιρίες. Το θολό νομικό περιβάλλον υπάρχει και στην προσπάθεια επιβολής της όποιας νομοθεσίας.

- Τέλος, είναι τέτοια η ευρύτητα υπηρεσιών που προσφέρουν οι ιδιωτικές εταιρίες παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφάλειας που περιπλέκει ακόμη περισσότερο την εποπτεία σε διεθνές επίπεδο. Το σύγχρονο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο αναγνωρίζει στις πολεμικές συγκρούσεις μόνο δύο κατηγορίες εμπλεκομένων: τους στρατιώτες που μάχονται και τους αμάχους πολίτες που δεν συμμετέχουν στη σύγκρουση. Όπως γίνεται αντιληπτό πολλοί από τους υπαλλήλους των ιδιωτικών εταιριών ασφαλείας κινούνται στην γκρίζα περιοχή χωρίς σαφές πλαίσιο αναφοράς και ευθύνης. Αυτή επαφίεται μόνο στην υπευθυνότητα και επαγγελματισμό της εκάστοτε εταιρίας¹¹¹.

Ιδιαίτερα μειονεκτήματα-προβλήματα από συμβόλαια με τα Ηνωμένα έθνη ή ανθρωπιστικές οργανώσεις

- Το πρόβλημα που προκύπτει από τη χρήση αυτών των εταιριών από τα ΗΕ συνδέεται με τις “ολοκληρωμένες-integrated” αποστολές. Τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια ο χαρακτήρας των αποστολών των Η.Ε. έχει αλλάξει και διευρυνθεί. Πλέον ο ΟΗΕ

---

¹¹¹ Carbonnier 2006: 409

αναλαμβάνει, εκτός από αποστολές διατήρησης της ειρήνης και αποστολές υποστήριξης κυβερνήσεων, ειρηνευτικών συμφωνιών, διενέργειας εκλογών. Αυτό τον έχει φέρει σε αντιπαράθεση με διεθνείς ΜΚΟ, οι οποίες θεωρούν ότι εισέρχεται στο αντικείμενό τους. Ουσιαστικά οι αποστολές έγιναν πιο πολιτικοποιημένες και περιλαμβάνονται κάτω από την ομπρέλα των ΗΕ¹¹².

- Ένα επιπλέον πρόβλημα που προκύπτει από την συνεργασία του ΟΗΕ με τις ΙΣΕΑ-PMSCs είναι το γεγονός ότι αυξάνεται η τάση απομόνωσης από τους τοπικούς πληθυσμούς και αλλάζει το δόγμα από “when to Leave” σε “How to Stay”. Η εικόνα των αποστολών των Η.Ε. να φυλάσσονται και να συνοδεύονται από πομπές οχημάτων με ένοπλους άνδρες ακυρώνει την αρχή της «αποδοχής» που κάλυπτε την παρουσία τους διαχρονικά. Η φύλαξη δε των εγκαταστάσεών του από ενόπλους έχει δημιουργήσει πρόβλημα απομόνωσης και αρνητικής δημοσιότητας στα μάτια των τοπικών κοινωνιών¹¹³.

---

¹¹² Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 11-12

¹¹³ Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 13-14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ & ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ¹¹⁴¹¹⁵

Τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί οι προσπάθειες κωδικοποίησης των διεθνών κανόνων, οι οποίοι θα προσδιορίσουν τις αρχές λειτουργίας των ιδιωτικών εταιριών παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφάλειας

- Η πρώτη προσπάθεια αφορά την απόφαση της **Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου (ILC)** να εξειδικεύσει προσχέδιο άρθρου περί ευθύνης των κρατών για διεθνείς παράνομες πράξεις, οι οποίες πραγματοποιούνται από ιδιωτικές εταιρίες που λειτουργούν για λογαριασμό τους. Παρόλο που για το προσχέδιο αυτού του άρθρου υπάρχει μια σχετική αποδοχή, μέχρι τώρα δεν έχει οριστικοποιηθεί από την Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ¹¹⁶¹¹⁷.
- Η δεύτερη πρωτοβουλία ελήφθη από την ομάδα εργασίας για την χρήση μισθοφόρων του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ-UN **Human Rights Council's Working Group on the Use of Mercenaries**. Τον Ιούλιο 2010 παρουσιάστηκε ένα σχέδιο πιθανής σύμβασης αναφορικά με τις ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρίες και εταιρίες ασφαλείας, το οποίο ορίζει ότι τα κράτη είναι υπεύθυνα για τις δραστηριότητες των ΙΣΑΕ-PMSCs στην επικράτειά τους και παρουσιάζει μία λίστα από λειτουργίες τις οποίες ένα κράτος δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να εκχωρεί σε ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας. Επίσης, ορίζει ότι κάθε κράτος που θα αποδεχτεί την συνθήκη θα πρέπει να ψηφίσει και εθνική νομοθεσία για τον έλεγχο και την παρακολούθηση των εταιριών αυτών. Τα βασικά κράτη στα οποία εδρεύουν οι εταιρίες (ΗΠΑ, Νότια Αφρική, Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία) εναντιώθηκαν στην αποδοχή του σχεδίου και θεωρούν ότι δεν υπάρχει τόσο μεγάλη ανάγκη για ένα τόσο δεσμευτικό πλαίσιο. Τελικά το Συμβούλιο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα-UN Human Rights Council- αποφάσισε με πλειοψηφία χωρών να δημιουργηθεί μία ομάδα εργασίας με στόχο να διερευνήσει τη δημιουργία ενός διεθνούς πλαισίου εποπτείας

---

¹¹⁴ Centre for European Studies 2012, Contracting out to Private Military and Security Companies, Nikolaos Tzifakis: 48-51

¹¹⁵ Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 15-18

¹¹⁶ UN General Assembly 2001:2)

¹¹⁷ UN General Assembly 6th committee 2010

και ρύθμισης. Άλλοι είναι αισιόδοξοι και άλλοι απαισιόδοξοι για την έκβαση αυτής της πολύ σημαντικής προσπάθειας και μάλιστα από ένα διεθνές όργανο¹¹⁸.

- Η τρίτη ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία ελήφθη από το **Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces** (www.dcaf.ch) το 2006 στην Ελβετία σε συνεργασία με τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό και υιοθετήθηκε από 17 χώρες συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, Μεγάλη Βρετανίας, Αφγανιστάν, και Ιράκ. **Κατέληξε στην διαμόρφωση του «Κειμένου του Μοντρών» (Montreux Document)**, το οποίο χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο αφορά τις ευθύνες και καθήκοντα των εταιριών, του προσωπικού τους και των κρατών σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, το δεύτερο αφορά καλές πρακτικές που μπορούν να χρησιμοποιούν τα κράτη για τη σχέση τους με τις εταιρίες. Δυστυχώς, θεωρείται από πολλούς ενδιαφερόμενους ως ιδιαίτερος επιφανειακό που δεν βοηθάει στην επίλυση του προβλήματος εποπτείας και ρύθμισης του κλάδου. Από πολλούς θεωρείται ότι χρησιμοποιήθηκε από το lobby των εταιριών του κλάδου προκειμένου να καλυφθούν έναντι της υιοθέτησης του σχεδίου συνθήκης του ΟΗΕ¹¹⁹¹²⁰.
- Η τέταρτη πρωτοβουλία για τη ρύθμιση και εποπτεία των εταιριών προέρχεται από τον ίδιο τον κλάδο. Πρόκειται για το **International Code of Conduct for Private Security Service Providers** (ICoC 2010:3 www.icoca.ch). Ξεκίνησε από 58 ΙΣΕΑ-PMSCs και σήμερα αριθμεί άνω των 700 μελών. Αποτέλεσε απόφασή τους να ζητήσουν την βοήθεια εξωτερικού συνεργάτη για την δημιουργία ενός μηχανισμού που θα πιστοποιεί την συμμόρφωση με τον κώδικα καλής συμπεριφοράς και θα ασκεί και έλεγχο των δραστηριοτήτων τους στα σημεία όπου επιχειρούν,. Επειδή όμως ο κώδικας δεν περιλαμβάνει κάποια νομική υποχρέωση για τις εταιρίες, κατατάσσουμε αυτή την πρωτοβουλία ως προσπάθεια εθελοντικής αυτορρύθμισης και βελτίωσης της εικόνας τους¹²¹¹²². Στη συνεδρίαση του Διοικητικού τους Συμβουλίου στις 10-12 Φεβρουαρίου 2014 ελήφθη επίσημα απόφαση για την **υιοθέτηση δύο διεθνών προτύπων, των ANSI PSC.1-2012 και ISO 28000/PAS 28007** από τα μέλη τους σε

---

¹¹⁸ White 2011:150

¹¹⁹ Cockayne 2009: 427-8

¹²⁰ Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 16

¹²¹ Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 16

¹²² Dangerous partnership, Private Military & Security Companies and the UN-Lou Pengeot (2012): 42

μια προσπάθεια να ενισχύσουν τις εσωτερικές τους διαδικασίες και να βελτιώσουν την ευθύνη απέναντι στα κράτη¹²³.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε έναν κόσμο όπου υπάρχει εποπτεία και ρύθμιση σχετικά με το μέγεθος του καθίσματος κάθε οχήματος και πόσα λιπαρά μπορεί να έχει κάθε κατηγορία γάλακτος, είναι παράδοξο ο κλάδος των ιδιωτικών εταιριών στρατιωτικής ασφάλειας και γενικότερα της βιομηχανίας υπηρεσιών ασφαλείας, που αναπτύσσεται με ταχύτατους ρυθμούς και διαδραματίζει πλέον τόσο σημαντικό ρόλο σε εθνικό και διεθνές επίπεδο ασφαλείας να παραμένει χωρίς εποπτεία και ρύθμιση¹²⁴.

1. Σε κάθε περίπτωση όμως η σημαντική προσπάθεια για την εποπτεία και παρακολούθηση των ιδιωτικών εταιριών πρέπει να γίνει **σε εθνικό επίπεδο** για τρεις λόγους: **α)** τα κράτη παραμένουν οι βασικοί δρώντες σε παγκόσμιο επίπεδο μέσα στο διεθνές σύστημα, **β)** τα κυρίαρχα κράτη είναι- κάτω από ορισμένες συνθήκες- υπεύθυνα στη διεθνή νομοθεσία για τις δραστηριότητες των ΙΣΕΑ-PMSCs¹²⁵. Η ευθύνη αυτή αφορά τις κυβερνήσεις των χωρών από τις οποίες οι εταιρίες λειτουργούν ή στις οποίες είναι εγγεγραμμένες¹²⁶. Η πλειοψηφία των εταιριών έχουν την έδρα τους σε βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες και κυρίως στις ΗΠΑ, Μεγάλη Βρετανία και Νότια Αφρική, αλλά λειτουργούν και μεταφέρονται κυρίως σε αποτυχημένα ή αδύναμα κράτη ή μέσω off-shore εταιριών σε φορολογικούς παραδείσους¹²⁷, όπου οι κυβερνήσεις τους «συνήθως δεν έχουν ούτε τη δύναμή ούτε τη διάθεση να αντιμετωπίσουν αυτές τις εταιρίες»¹²⁸. Οποιαδήποτε σοβαρή προσπάθεια εποπτείας πρέπει να ξεκινήσει από τις χώρες-έδρες και να έχει διεθνή

---

¹²³ www.icoca.ch

¹²⁴ Private Military and Security Companies 2007, National Regulatory Regimes for PMSCs and their Activities: Benefits and Shortcomings

¹²⁵ Schreier/Caparini 2005: 17

¹²⁶ Beyani/Lilly 2001: 21

¹²⁷ Singer 2004e: 535

¹²⁸ Singer 2004c: 535

εφαρμογή, γ) η εθνική νομοθεσία και εποπτεία μπορεί να είναι λιγότερο αποτελεσματική από τη διεθνή αλλά έχει πιο εύκολη εφαρμογή¹²⁹¹³⁰.

2. Παρότι το 'Montreux Document' και ο ρόλος των ICoC και ICoCA αποτελούν σημαντικές προσπάθειες, εντούτοις δεν καλύπτουν τα θεμελιώδη θέματα της ευθύνης και υπευθυνότητας καθώς αφορούν μη κυβερνητικούς θεσμούς. Για τους λόγους αυτούς δεν ανταποκρίνονται και σε θεμελιώδη θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταχρήσεις αυτών. Μία προτεινόμενη λύση είναι να μετασχηματιστούν μακροπρόθεσμα οι διαδικασίες του ICoC **σε διεθνή συνθήκη-international convention**, η οποία να θεσπίσει σε συνεργασία με τις εταιρίες έναν διεθνή κώδικα συμπεριφοράς των εταιριών. Επίσης, η συνθήκη αυτή θα πρέπει να προβλέψει την δημιουργία ενός επίσημου φορέα, ο οποίος θα παρακολουθεί τον βαθμό συμμόρφωσης των εταιρειών και τις διαδικασίες αδειοδότησης τους¹³¹.

3. Είναι αναγκαίο λόγω της σημαντικής ανάπτυξης του κλάδου να δημιουργηθεί θεσμική εποπτεία των δραστηριοτήτων των εταιριών **με δυνατότητα κυρώσεων**. Ο ΟΗΕ θα μπορούσε να αποτελέσει τον κατάλληλο **θεσμικό φορέα**, ο οποίος θα συγκεντρώνει αδιάλειπτα το σύνολο των στοιχείων για την δραστηριότητα τους. Λόγω της συγκέντρωσης της ιδιοκτησίας των ιδιωτικών εταιριών σε συγκεκριμένες χώρες-Power states, ο ΟΗΕ αποτελεί το κατάλληλο **"πολιτικό τραπέζι"** για να λαμβάνονται οι αποφάσεις. Η εμπλοκή του ΟΗΕ αποτελεί μια αναγκαιότητα, εάν λάβουμε υπόψη μας τα παραδείγματα των ιδιωτικών εταιριών MPRI στην πρώην Γιουγκοσλαβία στα μέσα της δεκαετίας του 1990 και της DynCorp στην Κολομβία το 2007 που δείχνουν ότι οι ΙΚΕΣ-PMSCs αποτέλεσαν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τις ΗΠΑ ώστε να υλοποιήσουν **τις πολιτικές ασφαλείας που επιθυμούσαν** και που δεν ήταν σε συμφωνία με το διεθνές δίκαιο. Από αυτή την οπτική μπορεί να ερμηνευθεί ότι **οι εταιρίες υπηρετούν την συνολική στρατηγική εξωτερικής πολιτικής των χωρών**

---

¹²⁹ Avant 2002:2

¹³⁰ European University Institute, regulating PMSCs: A multifaceted and multilayered approach, Eugenio Cusumano 11/2009

¹³¹ Hungarian University-Gyor ltd, The international Regulation of Private Security Providers-a brief Analysis,2014 Janos Kalman : 167-168

στις οποίες ανήκει η ιδιοκτησία τους και στηρίζουν μέσω αυτών συγκεκριμένα πολιτικά καθεστώτα σε συγκεκριμένες περιοχές του κόσμου¹³².

4. Εάν λάβουμε υπόψη ότι μετά την 9/11/2001 η ανθρωπιστική βοήθεια βρέθηκε σε στενή σχέση με την έννοια της ασφάλειας, καθώς οι ανθρωπιστικές οργανώσεις βρέθηκαν να διαχειρίζονται την αναπτυξιακή βοήθεια σε εμπόλεμες περιοχές είναι πολύ σημαντικό να ξεκαθαριστούν οι τύποι υπηρεσιών, **να γίνει δηλαδή μία κατηγοριοποίηση, τμηματοποίηση-segmentation στις τρεις περιοχές ασφαλείας στις οποίες κυρίως χρησιμοποιούνται οι εταιρίες: στρατιωτικές, ειρηνευτικές, ανθρωπιστικές**. Ιδιαίτερος εφόσον από την εξέταση της βιβλιογραφίας και με βάση την εμπειρία διαφαίνεται και χρειάζεται να εξεταστεί περαιτέρω ένας ισχυρός δεσμός ανάμεσα στο όλο και πιο εχθρικό περιβάλλον εργασίας των ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών οργανισμών εμπόλεμων περιοχών και την αλματώδη παροχή υπηρεσιών των εταιριών παροχής ασφαλείας¹³³.
5. Είναι αναγκαία η σύνδεση της ανάπτυξης των ιδιωτικών εταιριών με μια μεταβολή στην λειτουργία του **κράτους** και συνεπακόλουθα της κοινωνίας ως προς τις αξίες και αντιλήψεις. Τις δεκαετίες του 1980 και 1990, μέσα στη νεοφιλελεύθερη ιδεολογική ηγεμονία, οδηγηθήκαμε σε ιδιωτικοποίηση βασικών υπηρεσιών του κράτους. Αυτό είχε σαν επακόλουθο να αναπτυχθούν οι κοινωνιολογικές έννοιες της μεταβολής αξιών-value shift, της ατομικότητας-individualization, της πληροφοριοποίησης - informalization. Ως αποτέλεσμα **το άτομο** και η ανθρώπινη σκέψη και συμπεριφορά έδωσε μεγαλύτερη σημασία στις αξίες της ανθρώπινης ύπαρξης και της συνέχειας στη ζωή. Το ατομικό υπερίσχυσε του συλλογικού. Αυτό με τη σειρά του σημαίνει ότι το άτομο μπορεί να απολαύσει μεγαλύτερη ελευθερία μέσα σε αυτό το νέο περιβάλλον. Αυτή όμως η αφετηρία μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη σκέψεων ότι η **εθνική κυριαρχία και το μονοπώλιο στην εφαρμογή ισχύος για ένα κράτος έχουν**

---

¹³² Private Military and Security Companies 2007, Does History Repeat Itself? A comparative Analysis of Private Military Entities, Daniel Kramer : 35

¹³³ Private Military and Security Companies 2007, Liaison Dangerousness: the cooperation between Private security companies and humanitarian aid agencies: 261

μικρότερη σημασία πλέον έναντι της ιδιωτικής ασφάλειας και εξέλιξης, ιδιαίτερα εάν μπορούν να διασφαλιστούν από τον ιδιωτικό τομέα¹³⁴.

6. Θα πρέπει να γίνει σαφές στη διεθνή κοινότητα ότι οι ΙΣΕΑ-PMSCs ήρθαν για να μείνουν, καθώς το τέλος του διπολισμού και το περιβάλλον μετά την 9/11/2001 έχει οδηγήσει σε ανάφλεξη πολύ περισσότερες τοπικές ή περιφερειακές συγκρούσεις στις οποίες τα σημαντικά κράτη-SuperPowers δεν επιθυμούν να εμπλακούν και για λόγους οικονομικούς αλλά γιατί και γιατί οι κοινωνίες τους είναι απρόθυμες στην ιδέα της απώλειας της ζωής συμπολιτών τους. Άρα, το κενό για την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια αναγκαστικά θα το καλύψουν οι ιδιωτικές εταιρίες κάνοντας και την «βρώμικη δουλειά- dirty jobs» και μάλιστα καθοδηγούμενες από τα ισχυρά κράτη¹³⁵.
7. Τα κράτη και οι υπόλοιποι αναθέτοντες εργασίες στις ιδιωτικές εταιρίες θα πρέπει να προσέξουν τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και την ανάλυση που τους παρέχουν οι ιδιωτικές εταιρίες. Ο λόγος είναι ότι όταν γίνεται ανάλυση περιβάλλοντος ασφαλείας, οι εταιρίες ενδέχεται να υπερβάλουν στην περιγραφή «κινδύνων», καλλιεργώντας «ανασφάλεια» και επομένως **καλλιεργώντας την «ζήτηση» για να την καλύψουν με «προσφορά» που οι ίδιοι έχουν¹³⁶**. Για να προστατευτούν τα κράτη και οι λοιποί οργανισμοί από τον κίνδυνο αυτό πρέπει να αναπτύξουν εξειδικευμένο προσωπικό και διαδικασίες αυστηρής, επαγγελματικής και υψηλού επιπέδου αξιολόγησης των παραδοτέων και προτάσεων των εταιριών.
8. Ο κύκλος εργασιών της ιδιωτικής βιομηχανίας ασφάλειας αναμένεται να ξεπεράσει τα \$ 200 δις¹³⁷ την τρέχουσα δεκαετία, με πάνω από πενήντα χιλιάδες εταιρίες να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε κρατικές και μη οντότητες και οργανισμούς. Μια σοβαρή πρόταση για την εποπτεία αυτής της πολύ σημαντικής πλέον δραστηριότητας είναι να ελέγχεται το οικονομικό κύκλωμα και η δραστηριότητα των συναλλαγών μέσα από τα τραπεζικά συστήματα σε τρία επίπεδα: εθνικό, περιφερειακό, παγκόσμιο

---

¹³⁴ Private Military and Security Companies 2007, PMSCs: Lessons Learned and where to go from here, Thomas Jager & Gerhard Kummel:459-460

¹³⁵ Private Military and Security Companies 2007, PMSCs: Lessons Learned and where to go from here, Thomas Jager & Gerhard Kummel:459-460

¹³⁶ Dangerous partnership, Private Military & Security Companies and the UN-Lou Pengeot (2012): 13

¹³⁷ Private Military and Security Companies 2007, Liaison Dangerousness: the cooperation between Private security companies and humanitarian aid agencies: 259

και κάτω από την εποπτεία του παγκόσμιου οργάνου εποπτείας των συναλλαγών, ‘Bank for International settlement-BIS’ (www.bis.org) στη Βασιλεία. Για να λειτουργήσει αυτό χρειάζεται να τυποποιηθούν τα συμβόλαια στο τμήμα που αφορά **τις πληρωμές** και να οριστεί ότι όλες οι συναλλαγές ή πλειοψηφία άνω του 95 % αυτών θα πρέπει να εξοφλείται υποχρεωτικά μέσω αναγνωρισμένων και πιστοποιημένων τραπεζών και των τριών επιπέδων. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες πρέπει να έχουν πιστοποιηθεί για τις διαδικασίες κατά του ξεπλύματος χρήματος (AML) και ταυτόχρονα τα συστήματα πληρωμών που κάνουν σε παγκόσμιο επίπεδο την εκκαθάριση των συναλλαγών καθημερινά να ελέγχουν αυτές σε επίπεδο εταιρίας και ιδιώτη. **Έτσι θα υπάρχει τραπεζικός έλεγχος σε τέσσερα επίπεδα: περιφερειακά συστήματα πληρωμών, Τράπεζες εκκαθαρίστριες, Τράπεζες συναλλαγών, εταιρίες.** Με την προσθήκη στα έντυπα και διαδικασίες των τραπεζών ξεχωριστής κατηγορίας για τις Private Military Companies και Private Security Companies γίνονται πλέον ορατές οι συναλλαγές και η ροή του χρήματος. Έτσι δημιουργείται αυτό που στη διεθνή τραπεζική ονομάζεται “ **Watch list**”, δηλαδή μια ομάδα εταιριών των οποίων οι συναλλαγές χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Λόγω της ιδιοκτησιακής εθνικότητας των μεγάλων τραπεζών που είναι και οι κεντρικοί εκκαθαριστές των παγκόσμιων συναλλαγών, σε ΗΠΑ, Μεγάλη Βρετανία και Κίνα, γίνεται αντιληπτό ότι και πάλι ο έλεγχος και η πληροφορία θα είναι στα χέρια των SuperPowers. Τέτοιες “ Watch Lists” υπάρχουν ήδη μεταξύ άλλων για τον ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος, το εμπόριο ναρκωτικών ή όπλων, που όπως είδαμε είναι και η κατηγορία στην οποία κατατάσσει το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ τις ΙΣΑΕ-PMSCs. Για την εφαρμογή της συγκεκριμένης πρότασης χρειάζεται μεγάλη ανάλυση σε ακαδημαϊκό επίπεδο και ενημέρωση των συλλογικών φορέων των εταιριών, των διατραπεζικών οργάνων στα τρία επίπεδα (εθνικό , περιφερειακό, παγκόσμιο) και των ομάδων εργασίας που ασχολούνται με τα θέματα της ιδιωτικής βιομηχανίας ασφάλειας.

Στο τέλος το ερώτημα που προκύπτει για τις ΙΣΕΑ-PMSCs είναι ποια θα είναι η θέση τους και η σχέση τους με τον ΟΗΕ στο μέλλον και πόσο ισχύ θα έχουν ώστε να αλλάζουν τις ισορροπίες σε παγκόσμιο-περιφερειακό και εθνικό επίπεδο όπως περιέγραφε στο μυθιστόρημα του «Ο Επαγγελματίας» ο Steven Pressfield και το οποίο φιλοξενούμε στο εξώφυλλο. Ας ελπίσουμε να ζήσουμε την διάψευσή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

7.1 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abrahamsen, R., & Williams, M.C. (2007). Securing the city: Private security companies and non-state authority in global governance. *International Relations*, 21(2), 237–53.
- Abrahamsen, R., & Williams, M.C. (2009). Security beyond the state: Global security assemblages in international politics. *International Political Sociology*, 3(1), 1–17.
- Avant, Deborah D (2002): privatizing Military Training. *Foreign Policy in Focus*, 7:6
- Bennett, J. R. (2010). Pirates vs private security. *ISN Security Watch*, 10 April.2010<http://www.isn.ethz.ch/layout/set/print/content/view/full/24620?id=114981&lng=en>; accessed 10 Jan 2015
- Bergner, Daniel (2005): The Other Army. *New York Times Magazine*, 14 August.
- Beyani, Chaloka/Lilly, Damian (2001): Regulating Private Military Companies. Options for the UK Government London: International Alert
- J. Baylis, S.Smith & P.Owens, Η παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής 2013
- Brayton, S. (2002). Outsourcing war: Mercenaries and the privatization of peacekeeping. *Journal of International Affairs*, 55(2), 303–29.
- Brooks, D. (2000). Messiahs or mercenaries? The future of international private military services. *International Peacekeeping*, 7(4), 129–44.
- Bures, O. (2005). Private military companies: A second best peacekeeping option? *International Peacekeeping*, 12(4), 533–46.
- Carbonnier, G. (2006). Privatization and outsourcing in wartime: The humanitarian challenges. *Disasters*, 30(4), 402–16.
- Cockayne, J. (2009). Regulating private military and security companies: The content, negotiation, weaknesses and promise of the Montreux Document. *Journal of Conflict & Security Law*, 13(3), 401–28
- Theodore H.Cohn, Διεθνής Πολιτική Οικονομία Κεφ. 3,4,5
- Contracting insecurity, February 2014, Private Military and Security companies and the future of the UN, Lou Pingeot 16

- Corporate Warriors: The Rise and Ramifications of the Privatized Military Industry (International Security, Vol 26, No 3, Winter2001/2002), Στρατιωτική Επιθεώρηση Ιωάννης Χρήστου Ιαν. Φεβ. 2007
- Cummins, Henry (2005): Perception and Profit: Understanding Commercial Military and Security Service Provision https://www.icrc.org/eng/assets/files/other/irrc_863_perrin.pdf
- Dangerous partnership, Private Military & Security Companies and the UN-Lou Pengeot (2012)
- Deborah Avant, The Market of Force:17, Ανδρέας Λιαρόπουλος, Η ιδιωτικοποίηση του Πολέμου: ο ρόλος των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιριών στη Διεθνή ασφάλεια Αεροπορική επιθεώρηση τεύχος 101:16
- De Nevers, R. (2009). Private security companies and the laws of war. Security Dialogue, 40(2), 169–90
- European Parliament, Directorate General for External Policies 2001, The role of Private Security Companies in CSDP Missions and Operations:10
- European University Institute, regulating PMSCs: A multifaceted and multilayered approach, Eugenio Cusumano 11/2009
- Feigenbaum 1998: 4; Private Military and Security Companies 2007, Informal Regulation: an Economic Perspective on the Private Security Industry, Sebastian Drutschmann:450-451
- FINABEL, Possibilities and Limitations of the Operational Cooperation with Private Military Companies (PMC), A.24.R,8 October:6
- Fredland, E. J. (2004). Outsourcing military force: A transactions cost perspective on the role of military companies. Defense and Peace Economics, 15(3), 205–19.
- Garland, D. (1996). The limits of the sovereign state: Strategies of crime control in contemporary society. The British Journal of Criminology, 36(4), 445–71
- Gray, lonny (2005): Interview Sebastian Drutschmann with 1. Gray, Head of Crisis & Security Management, Control Risks London, 28 July.
- Headrick, Daniel R. (1981): The Tools of Empire: Technology and European Imperialism in the Nineteenth Century. Oxford: Oxford University Press.

- Hungarian University-Gyor ltd, The international Regulation of Private Security Providers-a brief Analysis,2014 Janos Kalman : 167-168
- Holmstrom, Bengt/Roberts, John (1998): The Boundaries of the Firm Revisited. The Journal of Economic Perspectives, 12: 4, 73-94.
- Holmqvist, Caroline (2005): Private Security Companies: The Case for Regulation. Stockholm: SIPRI.
- Ibid: 3,11 ; Filkins and S. Shane, Afghan Leader sees Plan to Ban Private Guards, NYT, 16 August 2010.
- ICRC. (2005). International convention against the recruitment, use, financing and training of mercenaries, 4 December 1989.
<https://www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/vwSearchResults.xsp?key=International+convention+against+the+recruitment%2C+use%2C+financing+and+training+of+mercenariess%2C+1989&fieldToSort=TRINOT> accessed 02 Jan 2015
- Isenberg, David (2004): A Fistful of Contractors: The Case for a Pragmatic Assessment of Private Military Companies in Iraq, British American Security Information Council (BASIC), Research Report. Washington - London: BASIC.
- JD Fearon, Rational Explanation for War (1995):45 IntlOrg : 379-414
- James Pattison, Just War Theory and the Privatization of Military Force,:160
- Kenneth N. Waltz , Theory of International Politics (Addison-Wesley Reading 1979)
- Kenneth N. Waltz, Ο Άνθρωπος το κράτος και ο πόλεμος (2001): 31
- Kleine, Andreas (1995): Entscheidungstheoretische Aspekte der Principal-Agent-Theorie.Heidelberg: Physica-Verlag.
- Krahenbuhl, Pierre(2004): the ICRC's Approach to contemporory security challenges: a future for independent and neutral humanitarian action. Revue internationale de la croix rouge, 86:855,505-514
- Krahmann, Elke (2005) : Controlling private Military servicesin the UK and Germany: between Partnership and regulation. European security, 13:2
- Krahmann, E. (2005a). Security governance and the private military industry in Europe and North America. Conflict, Security & Development, 5(2), 247–68
- Krahmann, E. (2008). Security: Collective good or commodity? European Journal of International Relations, 14(3), 379–404

- Leander, A. (2005a). The market for force and public security: The de stabilizing consequences of private military companies. *Journal of Peace Research*, 42(5), 605–22
- Leander, A. (2005b). The power to construct international security: On the significance of private military companies. *Millennium: Journal of International Studies*, 33(3), 803–26
- Leibstone, M. (2007). Military outsourcing – healing the cuts. *Military Technology*, 31(11), 6.
- M. Schwartz, The Department of Defense’s Use of Private Security Contractors in Iraq and Afghanistan: Background Analysis and Option for Congress, R40835, 2010:6
- Mandel, R. (2001). The privatization of security. *Armed Forces & Society*, 28(1), 129–51.
- Markusen, Ann (1999): The Case against Privatizing National Security. Paper presented at the Council on Foreign Relations' Study Group on Arms Trade and the Transnationalization of the Defense Industry in New York, October.
- Martin, Randolph (1999): NGO Field security. *Forced migration review*, 4 april, 4-7
- McCoy, K. E. (2010). Beyond civil–military relations: Reflections on civilian control of a private, multinational workforce. *Armed Forces & Society*, 36(4), 671–94.
- McFate, S. (2008). Outsourcing the making of militaries: DynCorp International as sovereign agent. *Review of African Political Economy*, 35(118), 645–54
- Max Planck Encyclopedia of Public International Law, Oxford University Press 2011, Anne_Marie Slaughter
- Mobley, B. W. (2004). Outsourcing post-conflict operations: Designing a system for contract management and oversight. *Journal of Public and International Affairs*, 15, 21–37.
- Nakano, Gregg/Seiple, Chris (2002): American Humanitarian Agencies and their use of private security companies . in: tony Vaux et al. (Eds): *Humanitarian action and private security companies opening the debate* . London:international alert,21-30
- O’ Brien, Kevin A (2000b): PMCs, Myths, and Mercenaries. The debate on Private Military Companies, *RUSI Journal*,145: I,59-64
- Olsson, C. (2007). The politics of the apolitical: Privatemilitary companies, humanitarians and the quest for (anti) politics in post-intervention environments. *Journal of International Relations and Development*, 10(4), 332–61.

- Porter, Michael (1979): How Competitive Forces Shape Strategy. *Harvard Business Review*, 57: 2,137-156.
- Private Military and Security Companies 2007, Liaison Dangerousness: the Cooperation between Private Security Companies and Humanitarian Aid Agencies, PMSCs: Lessons Learned and where to Go from here, Thomas Jager & Gerhard Kummel
- Risen, J. (2008). Army overseer tells of ouster over KBR stir. *The New York Times*, 17 June.
<http://www.nytimes.com/2008/06/17/washington/17contractor.html?pagewanted=all>;
accessed 08 Jan 2015
- Rumsfeld, Donald H. (2004): Letter to Representative Ike Skeldon. Online:
http://commdocs.house.gov/committees/security/has128000.000/has128000_of.htm
- Sandoz, Yves (1999a): perspectives on suitable policy frameworks. In: international alert (ed): the privatization of security, framing a conflict prevention and peacebuilding policy agenda. London: international alert 19-22
- Schmalen, Helmut (2001): Grundlagen und Probleme der Betriebswirtschaftslehre. 11 th Edition. Stuttgart: Schaffer-Poeschel.
- Schreier, Fred/Caparini, Marina (2005): Privatising Security: Law, Practice and Governance og private Military and security companies (occasional paper no.6). Geneva: DCAF
- SFB-Governance Working Paper Series, October 2009, Spoilers or Governance Actors-Engaging Armed Non-State Groups in Areas of Limited Statehood, Ulrich Schneckener
- Shearer, David (1998a): Outsourcing War. *Foreign Policy*, 112: Fall, 68-81
- Shearer, David (1998b): Private Armies and military Intervention (Adelphi Paper 316) London: Oxford University Press.
- Shearer, D. (2001). Privatising protection. *The World Today*, 57(89), 29–31.
- Silverstein, Ken (1997): Privatizing War. How Affairs of States are Outsourced to Corporations Beyond Public Control. *The Nation*, 265, 28 July/4 August, 2-17.
- Singer, Peter W (2003a): Corporate Warriors. The Rise of the Privatized Military Industry, Ithaca, N.Y.-London: Cornell University Press
- Singer 2004c: 535

- Singer 2004e: War, profits, and the Vacuum of Law: Privatized Military Firms and International Law. *Columbia Journal of Transnational Law*, 42:2, 521-549535
- Singer, Peter W (2001): Corporate Warriors. The Rise of the Privatized Military Industry and its Ramifications for International Security, *International Security*, 26:3, 186-220
- Singer, Peter W (2003a): Should Humanitarians Use Private Military Services? *Humanitarians Affairs Review*, Summer 14-17
- Singer, Peter W (2003b): Peacekeepers Inc. *Policy Review*, 119: June/July
- Singer, Peter W (2004a): Beyond the law. *The Guardian*, 3 May
- Singer, Peter W (2004c): The dogs of war go corporate. *The London News Review*, March 2004
- Singer, Peter W (2008): Corporate Warriors. The Rise of the Privatized Military Industry (Ithaca and London: Cornell University Press,:84
- Spearin, C. (2005). Between public peacekeepers and private forces: can there be a third way? *International Peacekeeping*, 12(2), 240–52.
- Special Inspector General for Iraq Reconstruction 2011:43
- The Constantinos Karamanlis Institute for Democracy Yearbook 2010, the Privatizations of Defense and Security: Risks and opportunities, Nikolaos Tzifakis: 64-65
- Thomas Jager · Gerhard Kummel (Eds.): Private Military and Security Companies chances, problems, pitfalls and prospects ,VS VERLAG, Jan 2007:
- Tzifakis Nikolaos, Contracting out to Private Military and Security Companies (2012), Centre for European Studies.
- Vaux, Tony (2002): European Aid Agencies and their Use of Private Security Companies. In: Tony Vaux et al. (Eds.): *Humanitarian Action and Private Security Companies. Opening the Debate*. London: International Alert, 11-20.
- UK Foreign Office, Private Military Companies: Options for regulation, HC 577 (London: The Stationary Office,2002:8)
- United Nations High Commissioner for Refugees - UNHCR (2004): Senior Managers Seminar: Managing UNHCR Country Programme Security. Bangkok, Thailand 28-30 July 2004.
- UN General Assembly 2001:2)

- UN General Assembly 6th committee 2010
- UN Working Group on the Mercenaries as a means of Violating Human Rights and Impeding the exercise of the right of peoples t Self Determination (2013b)
- Unites States Central Command 2011:3
- US Commission on Army Acquisition and Program Management in Expeditionary Operations 2007: 28- 30
- US General Accounting Office 2009:2
- US General Accounting Office 2011a:19
- US Senate committee on Armed Services 2010,vi
- USASOC News Service 2005: 1
- White, N. D. (2011). The privatization of military and security functions and human rights: comments on the UN Working Group’s draft convention. *Human Rights Law Review*, 11(1),133–51.
- Worcester, Maxim (2005): Interview of Sebastian Drutschmann with M. Worcester, Managing Director, Control Risks Group Germany, 24 June.
- Yeoman, Barry (2003): Soldiers of Good Fortune. *Mother Jones*, May/June, 38-46.
- Ανδρέας Λιαρόπουλος, Η ιδιωτικοποίηση του Πολέμου: ο ρόλος των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιριών στη Διεθνή ασφάλεια Αεροπορική επιθεώρηση τεύχος 101:11-13
- Η πολιτική των Διεθνών και Ευρωπαϊκών οικονομικών σχέσεων, Παντελής Σκλιάς, Σπύρος Ρουκανάς, Γιώργος Μαρής, εκδόσεις Παπαζήση 2012: 27, 28-37;
- Στρατιωτική Επιθεώρηση Ιαν. Φεβ. 2007, Ιδιωτικοποίηση του Πολέμου μια νέα πραγματικότητα, Λγος (ΠΖ) Ιωάννης Χρήστου:89-90
- Κ. Υφαντής, Διεθνής πολιτική Θεωρία . Η γοητεία του Ρεαλιστικού Λόγου,2012